

2 TUI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25													

CHAPTER 1

Era sa veivorati kei Isireli na Moape ni oti na mate i Eapi.

² A sa lutu sobu o Esaia mai na bai ni sogo ni nona vale e cake ka mavoia sara kina, ka mani talatala yani ka tukuna; "Dou lako, ka vakatarogi Peali-Sepupi, na nodra kalou na kai Ekironi, se na vakabulai beka o koya mai na nona mavoia."

³ Sa qai tukuna na Agilosu i Jiova vei Ilaijia na Tisipaiti, "Tucake, mo la'ki tavaka nai talai i tui Samaria ka tukuna vei ira, 'Na vu ni nomu la'ki vakatarogi Peali-Sepupi na nodra Kalou na Ekironi ni sa sega na Kalou e Isireli?'"

⁴ "O koya oqo, sa tukuna vakaoqo o Jiova: 'O na sega ni siro sobu tale mai na nomu davodavo o a dau cabe cake kina, ia o na mate vakaidina ga.'" A sa cavutu o Ilaijia.

⁵ Ia ni ra sa lesu tale vua nai talai, sa tukuna vei ira o koya, "Na cava dou sa lesu tale mai kina?"

⁶ Era sa tukuna vua, "E a lako cake mai e dua na tamata me tavaki keimami, ka tukuna oqo vei keimami, 'Dou lesu tale vua na tui ka talai kemudou mai, ka tukuna vua, 'Sa vosa vakaoqo o Jiova: 'E baleta ni sa sega beka na Kalou e Isireli o sa talatala kina me la'ki tarogi o Peali-Sepupi, na nodra kalou mai Ekironi'"

⁷ Sa qai tukuna vei ira o koya, "E mataqali tamata sara vakacava o koya e lako cake mai me tavaki kemudou ka tukuna vei kemudou na veika oqori?"

⁸ Era sa sauma vua ka vaka, "E dua na tamata vutivutia ka vau na tolona e na beleti kuli ni manumanu." Sa qai tukuna o koya, "Oqo dina o Ilaijia na kai Tisipati."

⁹ Sa qai vakauta vua na tui e dua na turaga i liuliu ni lewe limasagavulu vata kei na limasagavulu na nona tamata. Sa mani lako cake vei koya; ia sa dabe toka o koya e na dua na delana. Ka sa vosa yani vua: "Tamata ni Kalou, sa tukuna na tui, 'Mo lako sobu mai!'"

¹⁰ A sa sauma yani o Ilaijia vua na turaga nai liuliu ni lewe limasagavulu, "Kevaka au sa tamata ni Kalou, ia me lako sobu na bukawaqa mai lomalagi ka kani iko kei ira na lewe limasagavulu na nomu tamata." Ia sa lutu dina mai na bukawaqa mai lomalagi ka vakamai koya kei ira na lewe limasagavulu na nona tamata.

¹¹ A sa vakatala tale yani o koya e dua nai liuliu vata kei ira era lewe limasagavulu na nona tamata. Sa mani sauma yani ka tukuna sara vei koya: "Tamata ni Kalou, sa vakaoqo na ka e tukuna na tui, 'Mo lako vakatotolo sobu mai!'"

¹² Sa sauma yani o Ilaijia ka tukuna vei ira, "Kevaka au sa tamata ni Kalou me lako sobu mai lomalagi na bukawaqa ka me kani iko kei na limasagavulu na nomu tamata." A sa lako sobu vakaidina mai na bukawaqa ni Kalou mai lomalagi ka kani koya kei ira na nona lewe

limasagavulu.

13 A sa baci vakatala tale o koya nai katolu ni liuliu ni limasagavulu kei ira na lewe limasagavulu na nona tamata. A sa mani lako cake na kavetani ni lewe limasagavulu, ka la'ki tekiduru sobu vei Ilaijia, ka kerekere vei koya, ka vaka: "Tamata ni Kalou, au kerea sara vakabibi me ka e talei mada e matamuni na noqu bula kei na nodra bula na lewe limasagavulu oqo era nomuni.

14 "Raica, sa lako sobu mai na bukawaqa mai lomalagi ka vakama nai matai ni rua na kavetani ni lewe limasagavulu kei ira na nodrau lewe limasagavulu. Ia ni laiva mada na noqu bula me ka e talei e matamuni."

15 Sa qai tukuna na Agilosu i Jiova vei Ilaijia, "Mo drau lako sobu vata; ka mo kakua sara ni rerevaki koya." A sa tucake ka lako vata yani kei koya vua na tui.

16 A sa tukuna vua, "Sa tukuna vakaoqo o Jiova; 'Me vaka o sa talai ira yani me ra la'ki vakatarogi Peali-Sepupi, na nodra kalou mai Ekironi, e baleta beka ni sa sega na Kalou e Isireli me vakadikevi na Nona vosa? O koya oqo o na sega ni siro sobu tale mai e na nomui mocemoce o a dau cabeta cake o na mate vakaidina ga."

17 A sa mate dina sara o Esaia me vaka na vosa i Jiova sa cavuta oti o Ilaijia. E sa mani tui sara o Jiorami baleta ni a sega ni vakaluvani tagane o Esaia, e nai karua ni yabaki i Jiorami na luve i Jiosafati, na tui Juta.

18 Na veika kece e cakava o Esaia, e sega beka ni volai e nai vola tukutuku ni veigauna e baleti ira na tui e Isireli?

CHAPTER 2

Sa mani yaco, ni sa vakarau o Jiova me kauti Ilaijia cake ki lomalagi e na covulaca, e rau sa lako vata mai Kilikali o Ilaijia kei Ilaisa.

2 Sa vosa sara o Ilaijia vei Ilaisa, "Au kerea mo tiko mada eke, ni sa vakatalai au tiko yani o Jiova ki Peceli." Ia sa tukuna o Ilaisa, "Me vaka sa bula o Jiova, ka sa bula vakakina na yalomu, au na sega ni biuti iko!" E rau sa lako vata ruarua yani ki Peceli.

3 Era sa lako mai na luvedra na parofita ka ra tiko mai Peceli me ra mai tavaki Ilaisa, ka tukuna vua, "O kila tiko li ni na kauti nomu turaga tani o Jiova mai vei iko e daidai?" Ia sa tukuna o koya, "Io au sa kila; dou tiko lo ga!"

4 Sa qai tukuna vua o Ilaijia, "Au kerei iko sara vakabibi Ilaisa, mo tiko mada ga e ke, ni sa talai au yani o Jiova ki Jeriko." A sa tukuna, "Me vaka sa bula o Jiova, ka sa bula vakakina na yalomu, au na sega ni biuti iko!" E rau sa yaco sara mai ki Jeriko.

5 Era sa lako sara na luvedra na parofita ka ra tiko mai Jeriko kivei Ilaisa ka tukuna vua, "O kila tiko li ni na kauti nomu turaga tani mai vei iko o Jiova e daidai?" Sa sauma yani o koya ka vaka, "Io, au sa kila; dou tiko lo ga!"

6 A sa tukuna vei koya o Ilaijia, "Mo wawa tiko eke, au kerekere vakabibi, ni sa talai au yani o Jiova ki na Joritani." Ia sa vosa o koya ka vaka, "Me vaka sa bula o Jiova, ka sa bula vakakina na yalomu, au na sega ni biuti iko!" E rau sa mani lako ruarua vata yani.

7 Era lewe limasagavulu na luvedra tagane na parofita era sa lako yani ka ra vakaraici rau tu mai, ni rau sa duri tu oi rau ena bati ni Joritani.

8 A sa taura na nonai tutuvi o Ilaijia, lobika cake, ka samuta na wai; ka sa tawase rua sara, e rau sa taubale takoso sara yani e na qele mamaca.

9 Ia sa yaco, ni rau sa takoso rawa ki tai kadua, sa tukuna o Ilaijia vei Ilaisa, "Mo kerea na ka au rawa ni cakava vei iko, ni bera ni'u kau tani yani vei iko?" Sa vosa o Ilaisa ka vaka, "Au kerea kevaka e rawa ni vakaruataki vei au na yalo sa tiko vei iko."

¹⁰ Sa vosa o koya ka vaka, "E sa rui dredre na ka o kerea, la kevaka ga o raica ni'u sa kau tani mai vei iko, e na qai yaco dina sara na ka oqori; ia, kevaka e sega, e na sega tale ga ni yaco."

¹¹ Sai qai yaco, ni sa toso tikoga na nodrau i lakolako ka veitalanoa, sa basika vakasauri mai e dua na qiqi bukawaqa kei na rua na ose bukawaqa, ka tawasei rau sara na rua; ia sa kau cake o Ilaijia ki lomalagi ena covulaca.

¹² Ia sa raica o Ilaisa, ka kacivaka yani, "Na tamaqu, na tamaqu, na qiqi ni valu i Isireli kei ira na kena tamata dau vodo ose!" Sa sega ni qai kunei koya tale. Sa qai taura na nonai sulu ka basuka rua.

¹³ Sa taura cake talega o koya nai tutuvi i Ilaijia ka lutu sobu mai vei koya, ka sa lesu tale ka mai tucake tu e na bati ni Joritani.

¹⁴ Sa qai taura nai tutuvi i Ilaijia ka a lutu mai vua, ka samuta na wai, ka tukuna, "E vei o Jiova na Kalou i Ilaijia?" Ia ni sa samuta oti na wai o koya, sa tawase rua sara yani; ka takoso sara o Ilaisa i tai kadua.

¹⁵ Ia ni ra sa raici o ira na luvedra na parofita mai Jeriko, era sa tukuna, "E sa kabiti Ilaisa na yalo i Ilaijia." Era sa lako mai ka veitavaki kei koya, ka ra sa cuva sobu ki na qele e matana.

¹⁶ Era sa tukuna vua, "Mo raica mada, ni ra sa tiko oqo e limasagavulu na tamata qaqa kei ira na nomu dauveiqaravi. Mo ni vakatarai ira mada me ra lako yani ka vakasaqarai koya na nomu turaga, de dua e sa kauti koya cake na Yalo ni Kalou ka biuti koya yani kina veiulunivanua se na veibuca." Sa vosa o koya ka vaka, "Dou kakua ni vakatala e dua."

¹⁷ Era sa mani cikevi koya tikoga me yacova sara ni sa la'ki madua, Sa mani tukuna, "Dou talai ira yani!" Era sa mani tala yani e limasagavulu na turaga, ka ra sa vakasaqarai koya me tolu na siga era sa sega ni kunei koya.

¹⁸ Ia ni ra sa lesu tale mai vei koya, ni sa tiko ga mai Jeriko o koya, a sa vosa vei ira ka vaka, "E sega beka li ni'u a tukuna vei kemudou, 'Dou kakua ni lako'?"

¹⁹ Era sa vosa na turaga e na koro kivei Ilaisa ka vaka, "Mo ni kila mada, ni sa daumaka tu na i tuvaki ni koro oqo, me vaka o ni sa raica noqu turaga; ia na wai ga e sa rui ca, ka sega ni bulabula vinaka tu na qele."

²⁰ Sa mani tukuna o koya, "Dou kauta mai vei au e dua na dari vou, ka biuta e loma na masima." Era sa qai kauta mai kivei koya.

²¹ A sa lako yani o koya kina i vurevure ni wai ka kaburaka yani kina na masima, ka tukuna, "Sa tukuna vakaoqo o Jiova; 'Au sa vakabula na wai oqo; ena sega tale ni qai yaco kina na mate se na sega ni vuavuai.'"

²² A sa vakabulai tiko mai na wai me yacova na siga oqo, me vaka na vosa sa cavuta o Ilaisa.

²³ A sa cavutu mai keya o koya ki Peceli; ia ni sa lako cake tiko e na sala, era sa lako mai na koro eso na i taba gone ka vakalialiai koya, ka tukuna vua, "Lako cake tu, na ulucou!"

²⁴ A sa rai vuki mai o koya me raici ira, ka sa vatonaki ira e na yaca i Jiova. E rau sa basika mai e loma ni veikau e rua na pera yalewa ka basuraki ira na lewe vasagavulu ka rua na i taba gone.

²⁵ A sa lako mai keya o koya kina Ulunivanua o Kameli, mai keya e sa lesu tale i Samaria.

CHAPTER 3

A sa yaco me tui e Isireli o Jiorami na luvei Eapi mai Samaria e na i ka tinikawalu ni yabaki i Jiosafati na tui Juta, ka mani veiliutaki sara e keya me tinikarua na yabaki.

² A sa caka ca o koya e na mata i Jiova, ka sega ni ucui rau o tamana kei tinana, e na nona a kauta tani na duru tabu i Peali ka a bulia o tamana.

³ Ia e tomana tikoga o koya na i valavala ca i Jeropoami na luvei Nepati, ka vakaivalavalacataki ira na Isireli; e sega ni biuta rawa o koya.

⁴ Ia o Mesa na tui Moape na daususuni sipi e dau sauma vei tui Isireli e na veigauna kecega e dua na drau na udolu na luve ni sipi kei na vuti ni sipi e rauta ni dua na drau na udolu na sipi tagane.

⁵ Sa qai yaco, e na gauna e sa mate kina o Eapi, sa tekivu me vorati tui Isireli o tui Moape.

⁶ A sa lako tani mai Samaria o Jeorami na tui ka vakasokumuni ira vata na Isireli.

⁷ A sa lako ka talatala yani vei Jiosafati na tui Juta, ka vaka, "O tui Moape e sa veivorati tiko kei au. E rawa ni o lako vata kei au me valuti o Moape?" A sa sauma o koya, "Au na lako cake; o iko vata kei au e daru dua ga, na noqu tamata era sa nomu tamata, na noqu ose e sa na nomu ose talega."

⁸ A sa tukuna o koya, "Ena gaunisala cava e daru na lako cake kina?" A sa sauma o koya ka vaka, "Ena sala e na vanua liwa ka donui Itomi."

⁹ E ratou sa lako vata o tui Isireli, tui Juta kei tui Itomi, ka muria yani na i lesu ni sala me siga vitu; a sa sega na medra wai na mataivalu, kei ira talega na manumanu era muri ira tiko.

¹⁰ Sa mani vosa o tui Isireli ka vaka, "Ulei! E sa kacivi iratou vata na lewe tolu na tui oqo o Jiova kina ligadra na Moape."

¹¹ A sa vosa o Jiosafati ka vaka, "E sega beka ni tiko eke e dua na parofita i Jiova me rawa ni keimami vakatarotarogi Jiova vei koya?" E sauma sara mai e dua vei ira na dauveiqaravi i tui Isireli ka vaka, "O Ilaisa na luvei Safati e tiko oqo, o koya e daulivi wai ena liga i Ilaijia."

¹² Sa tukuna sara yani o Jiosafati, "Sa tiko vei koya na vosa i Jiova." E ratou sa mani veikau sobu sara vei koya o tui Isireli, o Jiosafati kei tui Itomi.

¹³ Sa qai vosa o Ilaisa vua na tui Isireli ka vaka, "Na cava me'u cakava o au vei iko? Mo lako vei ira na parofita i tamamu kei ira na parofita i tinamu." A sa tukuna vua o tui Isireli, "E sega, ni sa kacivi iratou vata na tui tolutolu oqo o Jiova me soli iratou kina ligadra na Moape."

¹⁴ Sa qai tukuna o Ilaisa, "Me vaka sa bula o Jiova ni lewe vuqa, o Koya au sa tu e matana, kevaka au sega ni rokova na nona tiko o Jiosafati na tui Juta, au sega sara ga ni wanonovi iko, se me'u raici iko."

¹⁵ "Ia oqo mo kauta mai vei au e dua na dau ni vakatagi." Sa qai yaco, ni sa qiriqiri o koya na dau ni vakatagi, a sa yaco mai vei koya na liga i Jiova.

¹⁶ Sa mani tukuna o koya, "Sa vosa vakaoqo o Jiova: 'Mo kelia e vuqa na i keli e na buca oqo.'"

¹⁷ "Ni sa tukuna vakaoqo o Jiova: 'O na sega ni raica na cagi, se mo na raica na uca; io na buca oqori ena sinai ena wai, me rawa kina o iko, nomu bulumakau kei ira nomu manumanu me ra gunu.'"

¹⁸ "Oqo e ka rawarawa ga ena mata i Jiova; Ena soli ira talega na kai Moape kina ligamu."

¹⁹ "Ka mo dou kabai ira talega na veikoro vakabai kei na veikoro digitaki eso, ka dou tamusuki ira sobu na veivunikau vinaka, ka vakamacara na veivurevure ni wai, qai vakacacana na veiqele vinaka kecega ena vatu."

- ²⁰ Ia sa mani yaco e na mataka ni sa vakacabori tiko na i madrali laukana, sa drodro curumi Itomi mai na wai ka sa sinai ka vuabale na vanua e na wai.
- ²¹ Ia ni ra sa rogoca na kai Moape ni ratou sa lako cake mai na tui me valuti ira, era sa soqoni vata mai o ira vakayadua ga era sa rawa ni roqo na i yaragi kei ira era sa qase cake; ka ra sa mai tucake tu e na i yalayala ni vanua.
- ²² Era sa cavu tu yani e na mataka lailai, ni sa ramase tu e dela ni wai na rarama ni matanisiga, ia o ira na Moape era sa raica na wai e na yasana ka dua ni sa damudamu tu me vaka na dra.
- ²³ Era sa tukuna, "Na dra oqo; era sa na veimatematei vakaidina na tui e na i seleiwau; ia oqo, tou ia Moape, kina i toki ni valu!"
- ²⁴ Ia ni ra sa yaco mai kina nodra keba na Isireli, era sa tucake na Isireli ka mokuti ira na Moape, era sa dro e matadra, ka ra sa curu yani kina nodra vanua ka vakamatei ira na kai Moape.
- ²⁵ Era sa vageavutaka na veikorokoro, ka ra sa dui kolotaka yadudua na turaga na vatu e na veiqele vinaka kece ni vanua ka vakatawana; era sa bonata kece, na veimataniwai ka tamusuki ira sobu na veivunikau vinaka. Era sa vakadeitaka ga na vatu e KiriAraseci. Ia o ira na daurabo era sa tu vakavolivolita ka rabotaka.
- ²⁶ Ia ni sa raica o tui Moape na i valu ni sa rui rerevaki dina vei koya, sa kauta vata kei koya e lewe vitunadrau na tamata era vakaiseiwau, mera curu vakaukauwa yani vua na tui Itomi, ia era sa sega ni rawata.
- ²⁷ A sa taura na luvena tagane ulumatua ka dodonu me sosomitaki koya na i tutu vakatui, ka vakacabora e dua na i soro kama e na dela ni bai vatu, a sa ka levu na cudru vei ira na Isireli. Era sa biuti koya tu yani ka lesu tale kina nodra vanua dina.

CHAPTER 4

Sa dua na marama ka vakawati kivua e dua na luve ni parofita sa mai tagi vei Ilaisa, ka tukuna, "Sa mate na nomu tamata na watiqu, ia o ni sa kila ni sa rerevaki Jiova o koya, ka ni sa lako talega mai na tamata au sa sega ni sauma rawa vua na noqu dinau, me mai kauti rau na luvequ tagane me rau la'ki nona bobula."

² Sa vosa vua o Ilaisa ka vaka, "Na cava me'u cakava vei iko? Tukuna mai vei au, na cava e tiko vei iko e vale?" A sa tukuna vua "Sa sega ni dua na ka e tu vua na nomu vada e vale e dua ga na tavaya waiwai."

³ Sa qai tukuna vua, "Lako, la'ki kerea tale mai eso na saqa lala e veivanua kecega, mai vei ira na kai nomu kecegaOna saqa lala; me kakua ni lailai walega o kumuna mai."

⁴ "Ia ni o sa curu mai loma, mo qai sogota yani na katuba ka mo dra sogolati kei na luvemu; ka livia yani kina veisaqa kece oqori, ka biuta vakatikitiki mai o koya e sa sinai."

⁵ A sa lako mai o koya ka sogolati rau kei na luvena, ka a kau saqa mai kivei koya; ka sa liviraka sara yani.

⁶ Ia sa qai yaco, ena gauna era sa sinai kina na saqa, sa tukuna o koya vei na luvena, "Kauta tale mai vei au e dua na saqa." A sa tukuna o koya vei tinana, "Sa sega ni qai dua tale na saqa." Qai mudu na waiwai.

⁷ A sa lako mai o koya ka mai tukuna vua na tamata ni Kalou. Sa qai tukuna sara o koya, "Lako, la'ki volitaka na waiwai ka mo sauma kina na nomu dinau; ka mo drau qai bula o iko kei na luvemu e na kena vo."

⁸ E na dua na siga sa lako yani o Ilaisa ki Sunemi, a sa tiko mai keya e dua na yalewa e kilai levu, ka sa kerei koya me vakayagataka eso na kakana. E sa mani yaco, ena

veigauna kece e dau tavalu e keya, e sa dau curu sara ki loma me la'ki kania eso na kakana.

⁹ Sa vosa sara o koya vua na watina, "Mo raica mada oqo, au kila ni koya oqo e tamata yalosavasava ni Kalou, ka dau tavalu tiko e ke vei kedaru e na veigauna.

¹⁰ "Au kerea, me daru cakava mada e dua na rumu lailai e cake; ka me biu tale ga kina e dua na nona i mocemoce, dua na teveli, dua na i dabedabe, kei na dua nai tutu ni cina; Me rawa kina vei koya, e na veigauna kecega e lako mai kina vei kedaru, me curu sara yani kina."

¹¹ E na dua na siga ni sa lako yani ki keya o koya, e curu sara yani kina rumu e cake ka mani davo no.

¹² Sa tukuna sara vei Keasi na nona dauveiqaravi, "Mo kaciva mada mai na yalewa ni Sunemi oqo. Ia ni sa kacivi sa lako sara ma ka mai tucake tu e matana.

¹³ A sa vosa sara vua ka vaka, "Mo tukuna vakaoqo vei koya, 'Raica o sa rui kauwai vakalevu vei keirau e na veikauwaitaki dina. Na cava sara mada au rawa ni cakava vei iko? O vinakata li me'u vosa e na vukumu vua na tui se ki vua na kavetani ni valu?" Sa sauma sara yani o koya, "Au sa dau tiko vata ga kei ira na wekaqu."

¹⁴ Sa tukuna sara yani o koya, "Na cava sara mada me na caka vua?" Sa sauma yani o Keasi ka vaka, "O koya e yada, e sega tu ni vakaluveni, ka sa qase talega mai o watina."

¹⁵ Sa mani tukuna yani o koya, "Kacivi koya mai," Sa kacivi sara mai o koya ka mai tucake tu donuya na katuba.

¹⁶ Sa tukuna sara yani o koya, "Ena gauna vata oqo e na yabaki e lako mai, o na roqota kina e dua na gonetagane." Sa tukuna sara o koya, "Sega, noqu turaga, na Tamata ni Kalou, mo ni kakua ni lasu vua na nomuni dauveiqaravi!"

¹⁷ Ia sa qai mani kunekune dina na yalewa, ka vakasucuma sara e dua na gonetagane e na gauna dina ga e lokuci kina, me vaka sa tukuna oti vua o Ilaisa.

¹⁸ A sa tubu cake sara na gone. Ia sa qai yaco e na dua na siga e lako sobu yani na gone vei tamana, kivei ira era tamusuki sila tiko.

¹⁹ Sa tukuna sara o koya vei tamana, "Na uluqu, Na uluqu!" Sa tukuna sara o koya vua na nona dauveiqaravi, "Mo colati koya yani kivei tinana."

²⁰ Ena gauna sa yaco yani kina vei tinana sa keveta o koya ka tenea me yaco sara na yakavi, a sa qai mate.

²¹ A sa keveta cake yani o koya ka la'ki vakatora e na nona i davodavo na Tamata ni Kalou, sogota yani vua na katuba, ka curu tale mai tuba.

²² A sa la'ki kacivi watina tagane, ka tukuna, "Au kerea mo vakatala mada mai vei au e dua na cauravou kei na dua na asa, me rawa ni cici mada ga vakatotolo vua na tamata ni Kalou ka lesu tale mai."

²³ Sa tukuna sara o koya, "Na cava o lako kina vei koya e daidai? E se sega ni Vula Vou se na Siga ni Vakacecegu." Sa tukuna sara o koya "Ena daumaka ga."

²⁴ A sa vauca sara yani nona i vodovodo kina asa, ka tukuna vua na nona dauveiqaravi, "Mo vakaciciva totolo na asa ka gutuwa yani; mo kakua ni vakaberabera me yacova ni'u sa tukuna yani vei iko."

²⁵ A sa biubiu sara o koya, ka lako kusarawa yani vua na tamata ni Kalou e naulunivanua o Kameli. Sa qai yaco, ni sa raici koya vakayawa mai na tamata ni Kalou, Sa tukuna sara vei Keasi na nona dauveiqaravi, "Raica, na yalewa ni Sunemi!

²⁶ "Au kerea mo cici sara ga oqo ka la'ki tavaki koya, ka tukuna vua, 'Vakacava o lako vakavinaka mai? E vinaka tiko beka o watimu? E vinaka tale tiko beka ga na gone?" Sa tukuna sara o koya "Ena daumaka ga."

²⁷ Ia ni sa yaco mai vua na tamata ni Kalou e delana, sa mokota sara na yavana, ia sa toro mai o Keasi me biligi koya laivi. Sa vosa yani na tamata ni Kalou ka vaka, "Biuti koya ga; ni sa rui rarawa vakaidina na lomana, ia sa vunia talega vei au o Jiova, ka sega ni tukuna vei au."

²⁸ Sa tukuna sara o koya, "Au a kerea beka vua na noqu turaga e dua na gonetagane? E sega beka ni'u a cavuta, 'Mo kakua ni vakaisini au'?"

²⁹ A sa tukuna vei Keasi, "Mo vakarautaki iko, ka taura na noqu i titoko ki ligamu, ka mo lako yani e na sala. Kevaka o drau sota vata kei na dua, kua ni veikidavaki kei koya; kevaka e dua e kidavaki iko, kua ni sauma; ia mo la'ki biuta ga na noqu i titoko e matana na gone."

³⁰ Sa qai vosa o tinani gone ka vaka, "Me vaka sa bula o Jiova, ka sa bula vakakina na yalomu, au na sega vakadua ni biuti iko." A sa tucake sara ka muri koya yani.

³¹ A sa liu sara tiko yani vei rau o Keasi, ka la'ki vakatora sara na i titoko e matana na gone; ia e sega ni dua na domo se dua na rorogo e voqa mai. Sa mani lesu tale o koya me rau la'ki sota, ka tukuna sara vua, "E se sega ni yadra rawa mai na gone."

³² Ia ni sa curu mai loma ni vale o Ilaisa, sa davo matemate tu na gone e na nona i davodavo.

³³ A sa curu yani ki loma, sogolatia na katuba vei rau, ka masu vei Jiova.

³⁴ A sa lako cake ka davoca na gone, na gusuna kina gusu ni gone, na matana kina mata ni gone, na ligana kina liga ni gone; a sa vakadre o koya e dela ni gone, ka sa yaco me katakata mai na lewe ni yagona na gone.

³⁵ A sa lesu mai ka mai veilakoyaki tiko e loma ni vale, e lako cake ka lako sobu, sa baci lako tale ka vakadre tale e dela ni gone; ka sa tekivu me suru mai vakavitu na gone, ka dolava rawa sara na matana.

³⁶ A sa kacivi Keasi ka tukuna vua, "Mo kaciva mai na yalewa ni Sunemi oqo." A sa kacivi koya sa ra o koya. Ia ni sa curu mai vei koya, sa tukuna, "Mo keveta cake na luvemu."

³⁷ A sa curu yani o koya, cuva sobu ki yavana, ka vakacuva na uluna; a sa keveta cake na luvena ka lako yani.

³⁸ A sa lesu tale ki Kilikali o Ilaisa, ka donuya sara ga e dua na gauna ni dravuisiga. Era a dabe tikivi koya toka na luve ni parofita ka vosa sara o koya vua na nona dauveiqaravi, "Mo vakatokara yani e dua na kuro, ka mo vakasaqara eso na rourou me kedra na luve ni parofita."

³⁹ A sa lako yani e dua ki nai teitei me la'ki minika mai eso na rourou, a sa kunea e dua na wa e tubu wale ka vetia mai kina eso na timo ni veikau, ka vakasinaita kina nona i sulu, a sa lako mai ka roverovea kina loma ni kuro, ia era sega tu mada ga ni kila se na cava o ya.

⁴⁰ A sa mani takivi sara yani vei ira na turaga mera kania. Ia ni ra sa kania tiko na ka o ya, e ra sa qolou mai ka vaka, "Na Tamata Ni Kalou, sa tiko vakaidina na mate ena loma ni kuro!" Era sa sega ni kania rawa.

⁴¹ Sa mani tukuna o koya, "Dou kauta mai eso na valawa." A sa balata yani o koya kina loma ni kuro, ka tukuna sara, "Dou vota yani vei ira na tamata, me rawa ni ra kana." A sa sega ni dua na ka me gaga e na loma ni kuro.

⁴² A sa lako mai e dua na tamata mai Pali Salisa, ka kauta mai kivua na tamata ni Kalou na i sevu ni madrai, e ruasagavulu na i buli madrai parile, kei na sore ni witi dreu e na nona loma ni kato. A sa vosa ka vaka, "Mo solia yani kivei ira na tamata, me ra kania."

⁴³ Ia sa mani tukuna vakaoqo nona dauveiqaravi, "Na cava? Me'u vakarautaka tu oqo e matadra na lewe dua na drau na tamata?" Sa tukuna tale o koya "Mo solia ga vei ira

oqori, me ra kana kina; ni sa tukuna vakaoqo o Jiova: 'Era na kana kece ka so ena vo tu ga.'"

⁴⁴ A sa vakarautaka e matadra, ka ra sa kana ka vo tu eso, me vaka na vosa i Jiova.

CHAPTER 5

Ia o Nemani na nodra i liuliu vakaivalu na mataivalu i tui Siria, sa dua na tamata vakaturaga e na matai koya na nona turaga, baleta e na vukuna e solia kina na qaqa o Jiova kivei Siria. A sa tamata kaukauwa ka yalo qaqa, ia e tamata tauvi vukavuka.

² Era sa lako yani vakaivalu e liu na kai Siria, ka ra sa kauta lesu mai vakavesu e dua na goneyalewa mai na vanua o Isireli. A sa dauqaravi wati Nemani o koya.

³ A sa tukuna o koya vua na nona marama, "Isa, kevaka me tiko mada ga na noqu turaga kei koya na parofita mai Samaria! E na rawa vua me vakabulai koya mai na nona vukavuka."

⁴ Sa mani lako yani o Nemani ka la'ki tukuna vua na nona turaga, ka vaka, "Sa vosa vakaoqo na goneyalewa mai na vanua o Isireli."

⁵ A sa vosa mai o tui Siria ka vaka, "Mo lako sara ga oqo, au sa na vakauta e dua na i vola kivua na tui Isireli." A sa lako yani o koya ka kauta vata kei koya e tini na taledi siliva, ono na udolu na sikeli na koula, kei na i sulu e rauta vakatini.

⁶ A sa kauta sara mai na i vola vei tui Isireli, ka vakaoqo na lewe ni vola, Mo ni kila mada oqo, ni sa yaco yani vei iko na i vola oqo, ni'u sa talai Nemani na noqu dauveiqaravi vei iko, mo rawa ni vakabulai koya mai na nona vukavuka.

⁷ A sa qai yaco, ni sa wilika oti o tui Isireli na nona i vola, sa dresulaka nona i sulu ka tukuna, "O au beka na Kalou me'u veivakamatei ka ia na veivakabulai, me tala mai kina o koya oqo na tamata oqo vei au me'u vakabula na nona vukavuka? Ia mo dou kila mada ka raica ni sa via veiqedravu vata kei au o koya oqo."

⁸ Sa qai yaco, ni sa rogoca o Ilaisa na tamata ni Kalou ni sa via dresulaka nona i sulu o tui Isireli, sa talatala yani vua na tui, ka vaka, "Na cava o ni sa dresulaka kina nomuni sulu? Au kerea me lako mada mai vei au o koya, ka na kila talega kina o koya ni sa tiko oqo e dua na parofita e Isireli."

⁹ Sa qai lako yani o Nemani kei na nona ose kei na qiqi ni valu, ka mai tucake tu ena katuba ni vale i Ilaisa.

¹⁰ Sa qai tala o Ilaisa e dua na i talai kivei koya, ka tukuna, "Mo la'ki sili vakavitu kina Joritani, e na qai vakacokotaki tale na lewemu, o na qai savasava mai."

¹¹ A sa cudru o Nemani, ka lako tani mai keya ka tukuna, "E dina, au vosavosa i yaloqu 'Ena lako vakaidina mai tuba o koya vei au, me mai tucake tu ka kaciva na yaca i Jiova na nona Kalou, ka me yalovaka na ligana i cake, me vakabula kina na vukavuka.'

¹² "E sega beka ni rau uasivi cake na uciwai oqo mai Tamasiko o Apana kei Faripari vei ira na uciwai taucoko e Isireli? E sega beka ni rawa ni'u sili vei rau ka savasava mai?" A sa vuki lesu ka lako yani e na yalocudrucudru.

¹³ Sa qai toso volekati koya mai na nona dauveiqaravi ka vosa vua, ka vaka, "Na tamaqu, kevaka me tukuna vei iko na parofita mo cakava e dua na ka vinaka, e na sega beka ni rawa ni o cakava? E sa na qai vakacava sara o ya e na nona tukuna vei iko 'La'ki sili, o na qai savasava mai?'"

¹⁴ A sa mani lako sobu ka la'ki tonidromuci koya vakavitu e na Joritani, me vaka na ka sa tukuna na tamata ni Kalou; a sa yaco me vuki na yagona me vaka na yago ni gonelailai, ka sa yaco sara me savasava mai.

- ¹⁵ A sa lesu tale yani vei koya na tamata ni kalou, o koya kei ira kece na nona lewe ni sala, sa lako mai ka mai tucake tu e matana; ka tukuna sara yani, "Au sa qai mai kila oqo ni sa sega tale ni dua na Kalou e vuravura taucoko, e Isireli duadua ga; au sa kerea kina mo taura e dua na ka ni loloma mai vua na nomu tamata."
- ¹⁶ Sa qai tukuna o koya, "Me vaka sa bula o Jiova, o Koya au sa tu e Matana, au na sega ni taura e dua na ka." A sa cikevi koya tikoga me taura, ia sa bese ga o koya.
- ¹⁷ Sa qai tukuna o Nemani, "Io, kevaka e sa sega, mo ni solia mada ga vua na nomuni tamata eso na qele e rawa ni vakavodoki kina rua na meule; ni'u na sega ni qai vakacabora tale na nomuni tamata na i soro kama se dua na i madrali vei ira na kalou tani, vei Jiova duaduaga.
- ¹⁸ "Ena veika oqo me vosota mada na nomuni tamata o Jiova; ni sa curu na noqu turaga kina vale ni soro i Rimoni me lotu mai keya, a sa ravi mai kina e ligaqu, ka'u sa mani cuva sobu e na vale ni soroi Rimoni " ia ni'u sa cuva sobu e na vale ni soroi Rimoni, au kerea me vosota mada na nomuni tamata o Jiova e na veika oqo."
- ¹⁹ A sa qai tukuna vei koya, "Mo lako e na vakacegu." A sa lako tani mai vei koya vakayawa vakalailai.
- ²⁰ Ia o Keasi na dauveiqaravi i Ilaisa na tamata ni Kalou, sa tukuna, "Raica, na noqu turaga sa vakalaivi Nemani na kai Siria oqo, me kua ni taura mai na ligana e dua na ka e kauta mai; ia me vaka sa bula o Jiova, au sa na cicimuri koya mada me'u taura mai vei koya e so na ka."
- ²¹ A sa cicimuri Nemani o Keasi. Ni sa raici koya mai o Nemani ni sa cici muri tiko yani, sa siro sobu mai na nona qiqi me tavaki koya, ka vaka, "E daumaka beka na veika kece?"
- ²² A sa tukuna o koya, "E daumaka tiko." Sa talai au mai na noqu turaga, ka vaka, 'E na dua na gauna lekaleka ga se qai oti oqo e rau a lako mai e rua na cauravou e rau luve ni parofita e rau a lako mai vei au mai na ulunivanua o Ifereimi. Au kerea ke rawa ni o ni solia mada vei rau e dua na taledi siliva kei nai lobi i sulu me katu rua."
- ²³ Sa tukuna sara o Nemani, "Yalovinaka! Mo kauta sara ga yani e rua na taledi." A sa cikevi koya, ka vauca e rua na taledi siliva e na rua na taga, kei na rua na i lobi i sulu, solia yani kina rua nona cauravou, ka rau sa kauta sara e liu vei koya.
- ²⁴ Ia ni sa yaco mai kina bai ni koro o koya, sa taura sara mai na ligadrau ka mai maroroya toka e loma ni vale; ka vakatalai rau yani na cauravou, ka rau sa lako sara yani.
- ²⁵ A sa curu sara yani ki loma ka mai tucake tu e matai nona turaga, sa tarogi koya sara o Ilaisa "O a lako tu kivei Keasi?" Sa sauma o koya ka vaka, "Au sega ni lako tu kina dua na vanua na nomu tamata."
- ²⁶ Sa tukuna sara vei koya, "E sega beka ni lako tiko kei iko na yaloqu e na nona suka lesu tale mai na tamata o ya me veitavaki kei iko? Oqo beka na gauna ni tauri i lavo, se i sulu, na olive, veivaini, na sipi se bulumakau, o ira na tagane se na yalewa dauveiqaravi?"
- ²⁷ "Raica, e sa na kabiti iko kina na vukavuka i Nemani kei ira na nomu kawa tamata, ka sega ni mudu." A sa lako tani mai vua ni sa kabiti koya na vukavuka sa vaka na uca vulavula.

CHAPTER 6

Era sa tukuna vei Ilaisa na luve ni parofita, "Mo raica mada, na vanua eda tiko kina oqo sa rui lailai vei keda.

- ² "Keimami kerea, meda lako mada yani kina Joritani, ka me kauta yadua mai na tamata e dua na kau mai keya, me tauyavu kina e dua na i tikotiko meda tiko kina." Sa vakadonuya

o koya ka tukuna "Dou lako."

³ Sa qai vosa mai e dua ka vaka, "Au kerea ke rawa ni o ni lako vata kei keimami na nomu tamata." Sa sauma o koya ka tukuna, "Au na lako."

⁴ Sa mani lako vata kei ira o koya, ia ni ra sa yaco mai na Joritani, sa tekivu sara na musu kau.

⁵ Ia ni sa taya tiko na kau e dua vei ira, sa lutu sara ki wai na ulu kaukamea ni matau, a sa tagi mai ka vaka "Isa! Noqu turaga! Baleta ni a kerei mai."

⁶ Sa qai tukuna na tamata ni Kalou, "E lutu e vei?" Sa vakaraitaka sara yani vua na vanua e lutu kina. Sa taya sara o koya e dua na kau, ka kolotaka yani ki loma; a sa nawa mai na kaukamea.

⁷ Sa tukuna sara yani o koya, "Tomika cake vakataki iko" A sa dodoka yani na ligana ka taura sara.

⁸ Ia o tui Siria e sa vakacibi i valu tiko vei Isireli ka sa veivosaki o koya kei ira na nona tamata cakacaka ka vaka; "Na noqu i tikotiko e na tiko ga e keya.

⁹ A sa talatala yani na tamata ni Kalou vei tui Isireli ka vaka, "Mo ni qaqarauni ka mo ni kakua ni takosova na vanua ogo, ni ra na lako sobu tiko mai kina na kai Siria."

¹⁰ A sa tala sara yani e dua o tui Isireli kina vanua ka vosa kina vua na tamata ni Kalou. Ia sa vakasalataki koya ga, ka sega walega ni vakadua se vakarua na nona wanonova vinaka tiko na vanua o ya.

¹¹ Sa qai lomaleqa vakaca sara kina na yaloi tui Siria e na vuku ni ka ogo; ka kacivi ira sara mai nona dauveiqaravi ka tukuna vei ira, "O ni na sega beka ni vakatakila vei au se o cei vei keirau e totaki tui Isireli?"

¹² Sa qai tukuna mai e dua nona dauveiqaravi, "E sega ni dua, noqu turaga, na tui, ia o Ilaisa ga na parofita e tiko ogo e Isireli, e tukuna tiko vei tui Isireli na veivosa kece o cavuta tiko e na loma ni nomu rumu."

¹³ Sa qai vosa o koya ka vaka, "Dou la'ki raica mada na vanua e tiko kina, me rawa ni'u talatala vei koya me lako mai." Sa mani tukuni vua, ka raica, "E tiko sara ga mai Tocani o koya."

¹⁴ Sa qai vakatala yani o koya na i valu ose na qiqi ni valu kei na dua na mataivalu levu ki keya, a ra sa lako mai e na bogi ka sa tuva na mataivalu ena koro o ya.

¹⁵ E na mataka lailai sa tucake na nona cauravou na tamata ni Kalou ka curu yani i tuba, sa vakavolivolita tu na koro o ya e dua na mataivalu, na ose kei na qiqi ni valu. Sa vosa sara vua na nona cauravou ka vaka, "Ulei, noqu turaga! Na cava me daru cakava?"

¹⁶ Sa sauma yani o koya, "Mo kakua ni rere, Ni ra sa lewe levu era tiko vata kei kedaru ka lewe lailai e tiko vata kei ira."

¹⁷ Sa qai masu o Ilaisa, ka vaka, "Jiova, au masu mo ni dolava mada na matana me rawa ni rai kina o koya." Ia o Jiova sa qai dolava na matana na cauravou ogo, ka qai raica o koya ni sa sinai tu na ulunivanua o ya e na i valu ose kei na qiqi bukawaqa e ra sa wavoliti Ilaisa tu.

¹⁸ Ni ra sa lako sobu mai vei koya na kai Siria, sa masu o Ilaisa vei Jiova, ka vaka, "Au sa masu, mo ni mokuti ira na tamata ogo e na mataboko." A sa vakamatabokotaki ira sara me vaka na vosa i Ilaisa.

¹⁹ Sa qai tukuna vei ira o Ilaisa, "E sega ni sala ogo, se na koro, Dou muri au, ka'u na qai kauti kemudou vua na tamata dou sa vakasaqara." Ia, a sa qai kauti ira yani ki Samaria.

²⁰ Ia, ni ra sa yaco mai Samaria, sa tukuna sara o Ilaisa, "Kemuni Jiova, ni dolava tale na matadra na tamata ogo, me rawa ni ra rai." A sa dolava o Jiova na matadra, era sa qai rai; ka ra sa kila ni ra sa tiko e loma i Samaria!

21 Ia ni sa raici ira o tui Isireli, sa tukuna vei Ilaisa, "Na tamaqu, me'u vakamatei ira? Me'u vakamatei ira?"

22 Sa sauma o koya ka vaka, "Dou kakua ni vakamatei ira, o ni na vakamatei ira li o ira dou sa kauta vakavesu mai e na nomudou i seleiwau kei na dakai titi? Dou vakarautaka e matadra na kakana kei na wainigunu, me rawa ni ra kana ka gunu ka lako yani vua na nodra i liuliu."

23 A sa vakarautaka e dua na magiti levu vei ira, ia ni ra sa kana oti ka gunu, sa vakatalai ira yani ka ra sa lesu tale vua na nodra turaga.

24 Ni sa oti ogo sa vakasoqoni ira vata nona mataivalu o Peni-Etati na tui Siria, ka ra sa lako cake ka wavoliti Samaria vakaivalu.

25 Sa dua na ka na levu ni via kana e Samaria ia, era sa wavolita tikoga me yacova ni sa volitaki e dua na ulu ni asa e na limasagavula na dola kei na dua na tavaya na de ni ruve me tolu na dola.

26 Ia, ni sa lako tiko yani vakatikitiki o tui Isireli e na yasa ni bai, sa kaci mai vua e dua na marama, ka tukuna, "Ni vukei au, noqu turaga, oi kemuni na tui!"

27 Sa qai tukuna yani o koya, "Kevaka sa sega ni vukei iko rawa o Jiova, au na kauta mai vei na ka me'u vukei iko kina? Mai na rara ni sila se mai na i keli-ni-waini?"

28 Sa vosa vua na tui ka tukuna, "Na cava e vakaleqai iko tiko?" Sa sauma mai o koya ka vaka, "Sa tukuna vei au na yalewa ogo, 'Mo solia na luvemu tagane me daru kania e dai, daru na qai kania na luvequ ni mataka.'"

29 "Keirau mani vakasaqa sara na luvequ, ka kania. Au sa qai tukuna vua e na siga e tarava, 'Solia mai na luvemu, me rawa ni daru kania,' ia sa vunitaki luvena ga o koya."

30 Sa qai yaco, ni sa rogoca na tui na vosa ni yalewa, sa dresulaka nona i sulu; ia ni sa lako yani e na yasa ni lalaga, era sa raici koya na tamata, ka sa vakaisulu tu e na i sulu taga e rukuna.

31 Sa qai tukuna o koya, "Me qai cakava vei au na Kalou ka vakauasivi kevaka me tiko ga vua na ulu i Ilaisa na luvei Safati me tiko kei koya e daidai!"

32 A sa dabe toka e nona vale o Ilaisa, ka ra dabe vata toka kei koya na qase. A sa tala yani e liu vua na tui e dua na tamata ia ni se bera ni yaco mai vei koya nai talai o ya, sa tukuna o koya vei ira na qase, "Dou sa raica na ka e cakava o koya na luve ni daulaba ogo e na nona tala mai e dua me mai kauta tani na uluqu? Raica, ni sa yaco mai na i talaki, sogota na katuba, ka dou vauci koya toka e katuba. E sega beka ni rorogo ni yavai koya nona turaga e muri koya tiko mai ogo?"

33 Ni ratou se veivosaki tikoga, sa yaco mai o koya na i talaki, sa lako sobu tiko mai vei koya; Sa vosa sara yani na tui ka vaka, "Sa lako dina mai vei Jiova na ca ogo; na cava me'u sa waraki Jiova tale tiko kina?"

CHAPTER 7

Sa qai tukuna o Ilaisa, "Rogoca na vosa i Jiova. Sa tukuna vakaoqo o Jiova: 'Ena gauna vakaoqo ni mataka e na volitaki e dua na i luku valawa makare me dua na dola, kei na rua na i luku na witi me dua na dola, e na matamata mai Samaria.'"

2 Sa dua na turaga i liuliu ka ravi tu e ligana o koya na tui sa sauma yani vua na tamata ni Kalou ka tukuna, "Raica, kevaka e dau cakava na Kalou eso na katuba leka kei lomalagi, ena yaco rawa vakaidina beka na veika ogo?" A sa tukuna o koya, "O na raica dina ga e matamu, ia o na sega ga ni kania."

3 Ena matamata ni koro e ratou sa dabe tiko kina e lewe va na turaga vukavuka, ka ratou

sa veitukutukunitaka, "Na cava e datou dabe tikoga kina eke, medatou mate?

⁴ "Kevaka edatou tukuna, 'Keitou na curuma yani na koro,' na dausiga kei na viakana e tiko kina, ka datou na mate e keya. Ia kevaka e datou na dabe dagese tikoga e ke, e datou na mate tale ga. Ia, sa na vakaoqo, tou lako me datou sa la'ki soro kina nodra mataivalu na kai Siria. Kevaka era na vakabulai kedatou, e datou na bula; ia kevaka era na vakamatei kedatou, edatou sa na mate vakaidina."

⁵ E ratou sa yadra e na mataka me ratou lako yani kina nodra i tikotiko ni valu na kai Siria; ia ni ratou sa yaco mai kina i bili ni nodra i tikotiko na kai Siria, e ratou sa kidroa ni sega sara ga ni dua e tu e keya.

⁶ Ni sa vakavuna o Jiova mera rogoca na mataivalu na domo ni qiqi ni valu kei na domo ni ose O na i rorogo ni dua na mataivalu levu; era sa qai veitukuniyaka, "Raica, o tui Isireli sa saumi ira na nodra tui na Itaiti kei na nodra tui na kai Ijipita mera valuti keda!"

⁷ Era sa qai tucake mera dro e na mataka lailai, ka ra biuta tu ga mai e na nodra i tikotiko ni valu O na nodra vale laca, nodra ose, kei na nodra asa Oka ra sa dro totolo yani mera bula.

⁸ Ni ratou sa yaco mai kina i bili ni nodra i tikotiko na lewe va na vukavuka oqo, e ratou sa curu yani kina dua na loma ni vale laca ka kana ka gunu, ka ratou sa yauta mai na siliva, koula, kei na i sulu ka la'ki vunitaki ira; e ratou sa lesu tale ka curuma tale e dua na vale laca, ka kauta talega mai eso e keya ka la'ki vunitaka.

⁹ E ratou sa qai veitukuniyaka, "E sega ni dodonu na ka edatou cakava oqo. Na siga oqo sai koya na siga ni tukutuku vinaka, ia e datou sa galuvaka ga. Kevaka edatou wawa tiko me yacova na kida ni mataka, e na tau vei kedatou eso na i totogi. Sa dodonu kina medatou lako yani ka la'ki tukuna kina vale ni tui."

¹⁰ E ratou sa lako yani ka kacivi ira na yadrava tiko na matamata ni koro, e ratou sa vosa ka tukuna, "Keitou a lako kina nodra i tikotiko na kai Siria, ka keitou kurabui ni sega sara ga ni dua e tu e keya, sega mada ga ni rorogo e dua na tamata O era vesu vinaka tu ga na ose kei na asa ka tuvaki vinaka tu na vale laca."

¹¹ E ratou sa kaci mai na dauyadrava na matamata, ka sa lako sara na kena i tukutuku kina loma ni vale ni tui.

¹² Sa tucake e na bogi na tui ka tukuna vei ira na nona tamata "Me'u tukuna mada vei kemuni oqo na ka era sa cakava vei keda na kai Siria. Era sa kila tiko ni da sa waloloi e na viakana oya era sa biuta na nodra i tikotiko me ra la'ki vunitaki ira ki veikau, ka tukuna, 'E na gauna ga era na curu kina mai ki tuba mai na koro, eda na vesuki ira bulabula, ka curu yani kina loma ni koro.'"

¹³ Sa qai vosa mai e dua na nona tamata ka tukuna, "Au kerea me lewe vica na turaga me ratou taura na vo ni lima na ose e na loma ni koro. Raica, e rawa ni ratou yaco me vaka na lewe oba vaka oba ni lewe vuqa ni Isireli era se vo tiko kina; io, kevaka e sega, au tukuna, e rawa ni ratou vakataki ira na oba vaka oba ni Isireli era vo tiko mai vei ira era sa vakamatei; medatou talai iratou mada yani ka raica."

¹⁴ Era sa qai kauta e rua na qiqi ni valu kei na ose; ka sa talai iratou yani na tui kina vanua e donuya na nodra mataivalu na kai Siria, ka tukuna, "Lako dou la'ki raica."

¹⁵ Era sa cicimuri yani kina Joritani; ka ra sa sinai walega na gaunisala e na i sulu kei na i yaragi era sa kolotaka laivi tu mai na kai Siria e na nodra sa dro bula me vakatotolo. Sa lesu tale mai o koya e ya talai me mai tukutuku vua na tui.

¹⁶ Era sa lako yani na tamata ka ra la'ki koveraka na nodra vale laca na kai Siria. A sa volitaki e dua na i luku valawa me dua na dola kei na rua na i taki witi me dua na dola me vaka na vosa i Jiova.

¹⁷ Ia na tui sa digitaki koya na turaga i liuliu ka dau ravi e tabana me vakatawana na

matamata. Era sa butubutuki koya na tamata e na matamata, ka mani mate sara kina, me vaka sa tukuna oti na tamata ni Kalou, ka vosa e na nona lako sobu mai na tui vei koya.

¹⁸ A sa yaco me vaka na ka e tukuna na tamata ni Kalou vua na tui, ka tukuna, "Rua na i luku valawa me dua na dola, kei na dua na i lulu na witi me dua na dola, e na volitaki ni mataka e na gauna vata oqo e na matamata ni koro o Samaria."

¹⁹ Na turaga i liuliu o ya sa sauma yani na tamata ni Kalou, ka tukuna, "Mo ni raica oqo, "Kevaka me cakava o Jiova eso na katuba leka e lomalagi, e na yaco dina beka na veika oqo?" Sa tukuna oti o koya, "O na raica walega e matamu, ia o na sega ga ni kania."

²⁰ Sa qai yaco dina vei koya, ni ra sa butubutuki koya na tamata e na matamata, ka mani mate sara kina.

CHAPTER 8

Sa qai vosa o Ilaisa vua na yalewa ka vakabula na luvena, ka tukuna, "Mo tucake ka lako, o iko kei ira nomu lewe ni vale, ka dou la'ki tiko e na vanua cava ga, ni sa kaciva o Jiova e dua na dausiga, ka na vakaoqo, ena robota taucoko na vanua me vitu na yabaki."

² Sa qai tucake na yalewa ka cakava na ka kecega sa tukuna vua na tamata ni Kalou, ka ratou sa lako kece vakavuvale ka la'ki tiko e na nodra vanua na kai Filisitia me vitu na yabaki.

³ Sa qai yaco, ni sa mai cava na vitu na yabaki, sa biubiu tale mai na yalewa e na nodra vanua na kai Filisitia; ka sa la'ki kerekere vua na tui me baleta nona vale kei na nona vanua.

⁴ E rau sa qai veitalanoa na tui vata kei Keasi, na nona dauveiqaravi na tamata ni Kalou, ka tukuna, "Au kerea, mo tukuna vei au na veika lelevu e sa cakava o Ilaisa."

⁵ Sa qai mani yaco, ni se wasea tikoga o koya vua na tui na nona vakabula e dua mai na mate kina bula, sa tiko e keya na yalewa ka a vakabulai na luvena, sa kerekere koya vua na tui me baleta na nona vale kei na nona qele. Sa qai tukuna o Keasi, "Noqu turaga, Na tui, oqo sara ga na yalewa, kei na luvena talega oqo ka a vakabula tale o Ilaisa."

⁶ Sa qai tarogi yalewa sara na tui, sa tukutuku o koya vua. Sa qai digitaka na tui e dua na ovisa me qaravi koya, ka tukuna, "Mo vakalesuya Iesu kece tale mai na ka e nona, kei na veituvatuvai ni ka mai na teitei me tekivu mai na siga e biuta kina na vanua me yacova oqo."

⁷ Sa qai lako yani o Ilaisa ki Tamasiko, ia sa tauvimate o Peni-Etati na tui Siria; ka sa tukuni sara vua "Sa lako tiko mai ki ke na tamata ni Kalou."

⁸ Sa qai vosa na tui vei Asaeli, "Mo kauta e ligamu e dua na ka ni loloma, ka lako yani mo la'ki tavaka na tamata ni Kalou, ka me vakatarogi Jiova mada e na vukuna, 'Au na bula dina beka mai na mate ca oqo?'"

⁹ E rau sa sota sara kei Asaeli ka kauta vata tiko kei koya e dua na ka ni loloma vata kei koya na veika vinaka kece e Tamasiko, e vasagavulu na kameli e vakausana. A sa lako mai ka mai tucake tu e matana, ka tukuna, "Na luvemu o Peni-Etati na tui Siria e sa talai au mai vei iko, ka tukuna, 'Au na bula beka mai na mate oqo?'"

¹⁰ Sa tukuna vua o Ilaisa, "Lako, la'ki tukuna vua, 'O na bula vakaidina.' Ia sa vakatakila vei au o Jiova ni na mate vakaidina talega o koya."

¹¹ Sa qai wanonovi koya tu e matana me yacova ni sa madua mai, a sa tagi na tamata ni Kalou.

¹² Sa qai tukuna o Asaeli, "Na cava e tagi kina na noqu turaga?" Sa sauma yani o koya ka vaka, "Baleta ni'u sa kila na veika ca o na cakava vei ira na Isireli: o na vakama na nodra

veikoronivalu, o na vakamatei ira na nodra cauravou e na i seleiwau; o na yavalati ira vakaukauwa na nodra gone, o na tavabulataki ira rua na yalewa era buketetaka tiko na gone."

13 Sa qai tukuna o Asaeli, "Ia na cava na nomu tamata O na koli me cakava tu na veika sulusukura vakaoqo?" Sa sauma mai o Ilaisa ka vaka, "Sa vakaraitaka oti vei au o Jiova ni o na yaco mo tui e Siria."

14 A sa biuti Ilaisa, ka lako mai vua na nona turaga, ka tukuna mai vua, "Na cava e tukuna vei iko o Ilaisa?" Sa sauma o koya, "E tukuna vei au o koya ni o na bula dina mai na nomu tauvimate."

15 Sa qai yaco e na siga ka tarava sa taura o koya e dua na i sulu vavaku tonisua kina wai, ka tevuka yani e matana ka mani mate sara; sa taura sara o Asaeli mai vei koya na ulu ni veiliutaki.

16 E na i ka lima ni yabaki i Jorami na luvei Eapi, na tui Isireli, e tui tale tiko ga mai kina e Juta o Jiosafati, sa tekivu me vakatulewa e Juta o Jiorami na luve i Jiosafati.

17 E sa yabaki tolusagavulu ka rua o koya e na nona cabeta cake na i tutu vakatui, ka mani walu na yabaki na nona lewa mai Jerusalemi.

18 E vakamura o koya na i cavucavu ni yavadra na tui e Isireli, me vaka ga na ka e ratou cakava na vuvale i Eapi, ni watina tiko na luve i Eapi; ka caka ca sara o koya e na mata i Jiova.

19 Ia o Jiova e sega ni rawa ni vakarusai Juta e na vuku i Tevita na Nona tamata, ni sa yalataka oti vua ni na solia vua na cina kei ira na luvena tagane ka sega ni mudu.

20 E na nona gauna e ya veivorati oitomi vei Juta, ka ra sa bulia ga e dua na nodra tui vakataki ira.

21 Sa qai lako yani o Jorami ki Saire kei na nona qiqi ni valu kece. Sa tucake e na bogi ka valuti ira na kai Itomi ka ra sa wavoliti koya tu o ira na kavetani ni qiqi ni valu era sa dui dro yani na tamata kina nona vale laca.

22 Me tekivu mai na gauna o ya me yacova oqo, e sa dau vorati Juta tu ga mai o Itomi e na nona veiliutaki. Ia e na gauna o ya sa dau veivorati talega kina o Lipina.

23 Ia na vo ni cakacaka i Jorami, kei na veika kecega e cakava o koya, era sega li ni volai tu e na i vola tukutuku ni veigauna baleti ira na tui e Juta?

24 Sa moce vata o Jorami kei ira na nona qase, ka sa bulu vata kei ira na qase ena Koro i Tevita. Sa sosomitaki koya o Asaia kina i tutu vakatui.

25 E na i ka tinikarua ni yabaki i Jorami na luve i Eapi, na tui Isireli, sa tekivu me veiliutaki mai Juta o Asaia na luve i Jiorami.

26 E sa yabaki ruasagavulu ka rua o Asaia e na gauna e tekivu me tui kina, ka yabaki dua ga nona veiliutaki e Jerusalemi. Na yaca i tinana o Acalaia na makubuna yalewa o Omiri na tui Isireli.

27 E ucuya ga na i lakolako ni vuvale i Eapi, e na nona caka ca sara e na mata i Jiova, me vaka ga na vuvale i Eapi, ni a vugoi Eapi ga o koya.

28 E rau sa salavata kei Jorami na luve i Eapi me ia na i valu kei Asaeli na tui Siria e Ramoci Kiliati; ka ra sa vakamavoataki Jorami kina o ira na kai Siria.

29 Sa mani lesu tale o Tui Jorami ki Jesirieli me mavo mada mai na mavoa e ra vakamavoataki koya kina na kai Siria mai Rama, e na nona a vala vata kei Asaeli na tui Siria. Sa qai lako sobu sara o Asaia na luve i Jiorami, na tui Juta, me la'ki sikovi Jorami na luvei Eapi mai Jesirieli, e na nona tauvimate.

Sa kaciva o Ilaisa e dua vei ira na luve ni parofita, ka tukuna vei koya, "Mo vakarautaki iko, mo kauta na tavaya waiwai oqo e ligamu, ka lakoi Ramoci Kiliati.

² "Ni o sa yaco yani keya, mo vaqarai Jeu na luve i Jiosafati, na luve i Nimisai, mo curu i loma ka vakaduri koya cake mai vei ira nona i tokani, ka kauti koya yani kina dua na rumu e loma sara.

³ "Mo qai taura na tavaya waiwai ka sova yani ki uluna ka tukuna, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova; 'Au sa lumuti iko mo tui e Isireli.'" Ni oti o ya, mo dolava na katuba ka dro yani, mo kakua ni vakaberabera."

⁴ Ia na cauravou, nona dauveiqaravi na parofita sa tekivu sara yani nona i lakolako i Ramoci Kiliati.

⁵ Ni sa yaco yani o koya, era sa dabe toka na kavetani ni valu; sa tukuna sara yani, "E tiko vei au oqo e dua na nomu i tukutuku, I Liuliu Ni Mataivalu" Sa vosa mai o Jeu ka vaka, "O cei vei keirau?" Sa tukuna yani o koya, "E baleti iko, Na i Liuliu Ni Mataivalu."

⁶ Sa tucake sara o koya ka curu yani i vale. Sa sova sara yani na waiwai ki uluna, ka tukuna vua, "Sa vosa vakaoqo o Jiova na Kalou nei Isireli: 'Au sa lumuti iko mo nodra tui na tamata i Jiova, e Isireli.

⁷ 'Mo basuraka sobu na vuvale i Eapi na nomu turaga, Me'u na sauma kina na nodra dra na Noqu tamata na parofita, kei na nodra dra kecega na tamata i Jiova, e na liga i Jesepele.

⁸ 'Ni na qeavu taucoko na vuvale i Eapi; Ka'u na tamusuki ira taucoko na sucu tagane mai vei Eapi kei Isireli, o ira era bobula kei ira era galala.

⁹ 'Au na cakava kina na vuvale i Eapi me vakataka na vuvale i Jeropoami na luve i Nepati, me vaka talega na vuvale i Basa na luve i Aija.

¹⁰ 'Era na kani Jesepele na koli ena dua na i uma qele ni vanua e Jesireli, e na sega talega ni dua e buluti koya.'" Sa qai dolava na katuba o koya ka dro yani.

¹¹ Sa qai curu mai tuba o Jeu vei ira na dauveiqaravi ni nona turaga, ka mani vosa sara yani vei koya e dua vei ira, "E daumaka tiko beka na ka kece? Na cava e lako mai kina vei iko na tamata sese oqo?" Sa tukuna yani o koya vei ira, "O ni sa kilai koya ni tamata madila ka karaki vosa."

¹² Era sa mani tukuna, "Na lasu! Tukuna sara ga vei keimami oqo." Sa mani tukuna o koya, "Oqo kei na ka oqo e tukuna vei au o koya 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova: 'Au sa lumuti iko mo nodra tui na Isireli.'"

¹³ Era sa taura vakusakusa na nodra i sulu na tamata yadudua ka tevuka e vukuna e na dela ni kabakaba; ka ra sa uvu davui yani, ka vaka, "Sa tui o Jeu!"

¹⁴ Qai bukiveretaki Jorami o Jeu na luve i Jiosafati, na luve i Nimisai. (Ia o Jorami e taqomaki Ramoci Kiliati tiko kei Isireli taucoko mai vei Asaeli na tui Siria.

¹⁵ Ia sa Iesu tale tiko o Jorami ki Jesireli me rawa ni mavo mada mai na nona mavoa ka ra a vakamavoataki koya kina na kai Siria e na nona a vala vata kei Asaeli na tui Siria). Sa qai tukuna o Jeu, "Kevaka mo dou vakasamataka, me kakua ni dua me dro bula mai na koro me la'ki tukutuku ki Jesireli."

¹⁶ Sa qai vodoka e dua na qiqi ni valu o Jeu ka lako yani ki Jesireli, ni sa davo tiko mai keya o Jorami; ka sa lako sobu talega mai o Asaia na tui Juta me mai sikovi Jorami.

¹⁷ Sa duri tu e dua na i vakatawa ka yadrava tiko na vale cecere e na vanua o Jesireli, ka sa raici ira na i lawalawa i Jeu ni ra sa lako tiko mai, ka tukuna, "Au sa raica e dua na i lawalawa tamata." Sa tukuna sara o Jorami, "Mo tala e dua na dau vodo ose ka tukuna vua me la'ki tavaki ira, ka me tukuna vei ira, 'Dou mai veisaututaki?'"

¹⁸ Sa mani cici sara yani na dau vodo ose me tavaki koya, ka tukuna, "Sa tukuna mai oqo

na tui: 'Dou mai veisaututaki?'" Sa qai tukuna o Jeu, "Na cava tiko mada vei kemudou na veisaututaki? Vuki ka muri au mai." Sa mai tukutuku sara o na i vakatawa, "E ya sa lako vei ira o koya e talai, ia sa sega ni qai lesu tale mai."

19 Sa qai talai yani na i karua ni tamata dauvodo ose kivei ira, ka tukuna, "Sa tukuna ogo na tui: 'E ka ni veisaututaki?'" Sa sauma yani o Jeu, "Na cava tiko mada vei kemudou na veisaututaki? Saumaki ka muri au mai."

20 Sa qai tukutuku sara o koya na i vakatawa ka vaka, "A sa lako cake vei ira o koya, ia sa sega ni qai lesu tale mai; ia o koya e draiva tiko e vaka sara ga e dau draiva o Jeu na luve i Nimisai, ni dau draiva o koya vakacudrucudru!"

21 Sa tukuna sara o Jorami, "Dou vakavakarau," Sa vakarautaki sara na nona qiqi ni valu. E rau sa qai curu vata yani i tuba o Jorami na tui Isireli kei Asaia na tui Juta kina nodra dui loma ni qiqi sara; a rau sa lako sara yani me sota kei Jeu, ka ra la'ki sota sara kei koya e na i tikotikoi Nepoci na kai Jesirieli.

22 Sa qai yaco, ni sa raici Jeu o Jorami sa tukuna sara yani, "O mai veisaututaki, Jeu?" Sa sauma yani o koya, "Na veisaututaki cava, ni sa rui sivia na dautagane kei na vakadraunikau i tinamu o Jesepele?"

23 Sa saumaki o Jorami ka dro yani, ka tukuna yani vei Asaia "Na verevuni, Asaia!"

24 Sa qai taura cake na nona dakai titi o Jeu e na nona i gu taucoko ka vanai Jorami kina e na rukuruku ni tabana; ka curu basikataka sara na utona, ka mani lutu sobu sara o koya e na loma ni nona qiqi ni valu.

25 Sa qai tukuna o Jeu vei Pitikari na nona kavetani, "Keveti koya cake, ka kolotaki koya yani kina sala ni were i Nepoci na kai Jesirieli; ka nanuma, e na gauna e daru a vodo vata tiko kina e na daku i Eapi na tamana, sa vakatauca o Jiova na i colacola ogo vei koya:

26 'E dina au a raica vakaidina sara ga e nana na dra i Nepoci kei na nodratou dra na luvena,' sa tukuna o Jiova, 'Ia Au sa na sauma lesu tale vei iko e na buki vere ogo,' sa tukuna o Jiova. Ia ogo, mo tauri koya ka kolotaki koya yani kina i uma qele, me vaka na vosa i Jiova."

27 Ia ni sa raica na veika ogo o Asaia na tui Juta, sa dro yani e na sala i Peci Aqani. Sa qai cicimuri koya yani o Jeu, ka tukuna, "Vanai koya talega e loma ni nona qiqi ni valu." E ratou sa vanai koya e na i cabecabe e Quri, e na vanua vaka Apiliame. Sa mani dro yani o koya i Mekito, ka la'ki mate sara kina.

28 Era sa kauti koya yani na nona i tokani e na qiqi ni valu ki Jerusalemi, ka buluti koya vata kei ira na nona qase e nona i bulubulu e na Koro i Tevita.

29 E nai ka tinikadua ni yabaki i Jorami na luve i Eapi, sa qai yaco me tui Juta o Asaia.

30 Sa qai yaco mai Jesirieli o Jeu, sa rogoca sara mai o Jesepele; a sa boroya na matana ka ukutaka na uluna, ka rai sobu sara mai katuba leka.

31 Ni se qai curu ga yani o Jeu e matamata, sa tukuna mai o koya, "E i lakolako vinaka, Simiri, na daulaba ni nomu turaga?"

32 Sa qai dagava cake yani na katuba leka o koya, ka tukuna, "O cei e to vata kei au? O cei?" E rau sa raici koya sobu mai e lewe rua se tolu na euniki (matanivanua).

33 Sa qai tukuna yani o koya, "Kolotaki koya sobu mai." E ratou sa qai kolotaki koya sobu, ka sa sikava yani na lalaga kei na ose na nona dra; a sa butuki koya sobu e na yavana.

34 Ia ni sa curu yani i loma, sa la'ki kana sara ka gunu. Sa qai tukuna, "Dou lako ogo ka la'ki raica na yalewa sa cudruvi ogo, ka buluti koya, ni sa luve ni tui o koya."

35 Era sa la'ki buluti koya, ka ra sa sega ni kunea na i tuvaki dina ni dagona ka so ga na i vovo ni qavokavoka, na yavana, kei na qeteqete ni ligana.

36 E ratou sa mani lesu tale mai ka tukuna vua, Sa qai tukuna o koya, "Sa i koya ogo na

vosa i Jiova, ka a cavuta vua na Nona tamata o Ilaijia na kai Tisipa, ka vaka, 'E na i uma qele ni vanua e Jesirieli era na kania kina na yago i Jeseepeli na koli;

³⁷ 'Ia na yago mate i Jeseepeli e na vaka na i sovasova ni benue na dela ni vanua, e nai uma qele e Jesirieli, ka ra na sega kina ni tukuna rawa, "E davo no e ke o Jeseepeli."'''

CHAPTER 10

Era sa lewe vitusagavulu taucoko na luve i Eapi era tiko mai Samaria. Sa mani vola kina eso na i vola o Jeu me vakau yani ki Samaria, kivei ira na i liuliu mai Jesirieli, vei ira na qase, kei ira era susugi ira cake mai na luvei Eapi, ka vaka:

² "E na gauna ga e yaco yani kina vei kemuni na i vola oqo, me vaka ni ra tiko vata kei kemuni na luvedra na nomuni turaga, ka tiko talega vei kemuni na qiqi ni valu kei na ose, na koro vakabai eso, kei na i yaragi,

³ Mo ni qai digitaki ira na tamata e uasivi cake mai na luvedra na nomuni turaga, mo ni qai vakatikori koya e na i cewacewa vakatui i tamana, ka dou vala e na vukuni vuvala ni nomudou turaga."

⁴ Ia sa ka vakaitamera na nodra rere, ka ra sa tukuna, "Raica, e rau sega mada ga ni tucake rawa e matana e rua na tui; e na qai rawa vakacava vei keda meda tucake?"

⁵ Ia o koya e dauqarava na vale, kei koya e nona vakatabakidua na koro, o ira talega na qase, kei ira era a susugi ira cake mai na gone, era sa talaki vei Jeu ka tukuna, "Keimami sa nomu dauveiqaravi, keimami na cakava na veika kecega o ni sa tukuna vei keimami; ia keimami na sega ga ni bulia e dua me tui. Mo cakava ga na ka e vinaka e matamu."

⁶ Sa qai vola tale o koya na i karua ni vola vei ira ka vaka: "Kevaka dou totaki au ka muria na noqu vosa, mo dou taura na uludra na luvedra na nomuni turaga, ka dou lako mai vei au ki Jesirieli e na gauna vata vakaoqo ni mataka." O ira na luveni tui tagane e vitusagavulu, era a tiko vata kei ira na tamata qaqa ni koro, ka ra a susugi ira mai.

⁷ Sa qai yaco, ni sa yaco mai vei ira na i vola, era sa tauri ira na luve ni tui ka vakamatea e lewe vitusagavulu na tamata, ka ra sa tawana na uludra kina dua na loma ni kato ka vakauta yani vei koya ki Jesirieli.

⁸ Sa qai lako mai vua e dua na i talaki ka tukuna vei koya, "Era sa kauta oti mai na uludra na luve ni tui." A sa tukuna o koya, "Mo ni tuvana cake me rua na i binibini e na matamata ni koro me yacova na mataka."

⁹ Ia ni sa kida mai na mataka, sa curu yani i tuba o koya ka la'ki tucake tu, ka vosa vei ira kece na tamata, ka vaka, "O ni sa yalododonu, ia o au, au a naki ca vua na noqu turaga ka vakamatei koya ia, o cei ga e vakamatei ira kece oqo?"

¹⁰ "Dou kila mada oqo, ni na sega ni lutu e dua na ka ki vuravura baleta na vosa ni Kalou ka sa vosataka oti o Jiova me baleta na vuvala i Eapi ni o Jiova e sa cakava na ka e vosa kina vua na Nona parofita o Ilaijia."

¹¹ Sa vakamatei ira taucoko o Jeu na i vovo ni tamata e na vuvala i Eapi mai Jesirieli, kei ira nona tamata qaqa, kei ira era veikilai vakavoleka sara kei ira na nona bete me yacova sara ni sa sega ni vakavoca e dua.

¹² A sa tucake ka lako yani ka sa gole vaka ki Samaria. E na nona i lakolako ena gaunisala vaka ki Peci Eketi ka nodra na i Vakatawa,

¹³ Era sa sota vata kei Jeu na taci Asaia na tui Juta, ka vaka, "O cei o kemudou?" Era sa sauma, "Oi keimami na taci Asaia: keimami sa lako sobu mai me veitavaki ka kidavaki ira na luvedra na tui kei na luvedra na tinana na ranadi."

¹⁴ Sa qai tukuna o koya, "Dou tauri ira bula!" Era sa tauri ira bula, ka vakamatei ira ena

mata ni wai e Peci Eketi, era lewe vasagavulu ka rua na tagane; ka sega ni qai vo e dua me bula.

15 Sa qai biubiu mai keya o koya, ka rau sa mai sota vata sara kei Jionatapi na luvei Rekapi, ka lako tiko mai me rau mai sota; rau veivakabulataki ka tukuna sara yani vua, "E dodonu tiko beka na yalomu, me vaka ni sa dodonu tu na yaloqu vei iko?" Sa sauma yani o Jionatapi, "Io e vakakina." Sa tukuna sara o Jeu, "Kevaka e vakakina, dodoka mai na ligamu." Sa mani dodoka yani na ligana, a sa vueti koya cake vei koya kina nona qiqi ni valu.

16 Sa tukuna sara, "Lako vata mada kei au ka mo mai raica na noqu lomakatakata vei Jiova." E rau sa mani vodo vata sara e na nona qiqi ni valu.

17 Ni sa yaco mai Samaria o koya, sa vakamatei ira taucoko na kena vo e na vuvale i Eapi e Samaria, me yacova ni sa vaqeavutaki ira taucoko, me vaka na vosa i Jiova vei Ilaijia.

18 Sa qai vakasoqoni ira vata taucoko na tamata o Jeu, ka tukuna vei ira, "O Eapi e qaravi Peali vakalailai ga, ia o Jeu e na qaravi koya vakalevu sara.

19 "O koya mo dou qai vakasoqoni ira taucoko mai vei au na parofita i Peali, ira nona tamata dauveiqaravi, kei ira taucoko na nona bete. Me kakua ni yali e dua, ni sa dua na vakacaboi soro levu me'u cakava vei Peali. O koya e na yali kina e na sega ni bula rawa." Ia sa cakacaka vaqaseqase vei ira o Jeu, ni sa nakita voli me vaqeavutaki ira na dauqaravi Peali.

20 Sa qai tukuna o Jeu, "Me kacivaki yani me dua na soqoni levu vei Peali." A sa kacivaki sara yani.

21 Io o Jeu e sa qai vakau i tukutuku yani e loma i Isireli taucoko; ka ra sa yau mai vakalewe levu na i vavakoso i Peali, ka sa sega ni qai vo tale vei ira e dua na tamata e sega ni lako mai. Era sa qai lako kece mai kina vale ni soro i Peali, ka sa sinai vutu coqa na vale ni soro i Peali mai na dua na muana kina dua tale.

22 Sa mani tukuna sara yani o koya vua na dauqarava na kovate balavu ni maroroi i sulu, "Mo kauta mai ki tuba na nodra siqeleti i loma na i vavakoso taucoko i Peali." Sa qai kauta sara mai o koya na nodra siqeleti i loma.

23 E rau sa qai curu sara kina vale ni soroi Peali o Jeu kei Jionatapi na luve i Rekapi, ka tukuna sara vei ira na i vavakoso i Peali, "Mo dou vakasaqara ka raica talega me kakua sara ni tiko vata kei kemudou eke e dua na tamata i Jiova o ira duaduaga na i vavakoso i Peali."

24 Era sa mani curu yani me ra vakacabora na i soro kei na i madrali. Ia o Jeu e sa digitaka oti tu e walusagavulu na tamata e tautuba, ka sa tukuna oti tiko vei ira, "Kevaka e dro bula rawa e dua vei ira na tamata au sa kauta mai kina ligamudou, o koya e vakavuna nona dro, ena saumi vakaidina vua e na nona bula."

25 Sa qai yaco, ni sa mai tinia na nona vakacaboi soro kama kei na i madrali, sa vosa sara yani o Jeu vei koya na dauyadra kei ira na kavetani, "Dou curu yani i loma ka vakamatei ira; me kakua ni curu mai tuba e dua!" A ra sa vakamatei ira sara e na i seleiwau; ia o ira na dauyadra kei ira na vakaillesilesi era sa kolotaki ira mai tuba, ka ra mani curu sara yani kina rumu sara eloma e na vale ni soro i Peali.

26 Era sa kauta mai tuba na matakau tabu ni vale ni soroi Peali ka vakama.

27 Era sa tamusulaka na matakau tabu i Peali, ka basuraka sobu na vale ni soroi Peali, ka cakava sara mei benubenu me yacova na siga oqo.

28 Sa vakaqeavutaki Peali vakaoqo o Jeu mai vei Isireli.

29 Ia o Jeu, e ya sega sara ni mani vuki tani mai na i valavala ca i Jeropoami na luve i Nepati, o koya e vakaivalavalacataki ira na Isireli, mai na luve ni bulumakau koula ka tiko mai Peceli kei Tani.

- ³⁰ Sa qai vosa o Jiova vei Jeu, "Baleta ni o sa cakacaka vagumatua e na nomu cakava na ka e vinaka e Mataqu, ka o sa cakava kina vuvale i Eapi na ka kecega sa tu e yaloqu, e ra na dabeca na luvemu na i dabedabe ni vakatulewa e Isireli me yacova na i ka va ni tabatamata."
- ³¹ Ia e sega ni mani vakamuria o Jeu me lako ena Nona i vunau o Jiova na Kalou i Isireli e na yalona taucoko, ka sega ni vuki tani mai na i valavala ca i Jeropoami, ka a vakaivalavalacataki Isireli taumada.
- ³² E na gauna o ya sa tekivu o Jiova me tamusuka laivi e so na veivanua e Isireli; ka sa la'ki valuti ira o Asaeli e na veitikina taucoko e Isireli
- ³³ Mai na Joritani kina tokalau, na veivanua taucoko e Kiliati " o Kata, Rupeni, kei Manasa " mai Aroeri, ka tiko e na bati ni uciwai na Anoni, ka rau oka kina o Kiliati kei Pasani.
- ³⁴ Ia na veika kece e cakava o Jeu, na veika kece e ya cakava, kei na nona kaukauwa kece e sega li ni volai tu e na kedra i vola tukutuku ni veigauna na tui kei Isireli?
- ³⁵ Sa moce vata kei ira na tamana o Jeu, ka ra buluti koya mai Samaria. Sa qai mani taura o Jeosi na luvena na vakatulewa me kena i sosomi.
- ³⁶ Sa ruasagavulu ka walu taucoko na yabaki na nona lewa e Isireli kei Samaria o Jeu.

CHAPTER 11

Ni sa raica o Acalaia na tinai Asaia na mate nei luvena, sa tucake ka vageavutaki ira taucoko na ravouvou ni vuvale vakatui.

² Ia o Jiosipa, na luvena yalewa o Tui Jorami, ka ganei Asaia, sa tauri Joasi na luve i Asaia, ka butakoci koya laivi mai na kedra maliwa na luvedra na tui era sa vakamatei tiko; ka ra sa vunitaki koya kei na nona nasi e na dua na rumu ni moce, mai vei Acalaia, ka sega kina ni mani vakamatei o koya.

³ E rau sa mani vunitaki ruarua tiko o koya kei na nona nasi e na vale i Jiova me ono na yabaki, ni sa vakatulewa tu o Acalaia e na vanua taucoko o ya.

⁴ E na i kavitu ni yabaki e a talaki yani kina o Jeoiata me ra kau mai na kavetani ni veiyadrau" vei ira na i vakatawa kei ira na dauyadra"ka kauti ira mai vei koya kina vale i Jiova. Sa qai cakava vei ira e dua na veiyalayalati ka taura mai vei ira e dua na bubului e na vale i Jiova, ka vakaraitaka vei ira na luve ni tui.

⁵ Sa qai vakaroti ira, ka vaka, "Oqo na ka mo ni cakava; E lewe dua na i katolu vei kemuni ka dau mai cakacaka e na Siga ni Vakacecegu mera yadrava tiko na vale ni tui,

⁶ "Me dua tale na i katolu me ra tiko e na matamata mai Suri, ka me dua na i katolu me ra tiko e na matamata e dakudra na dauyadra. Mo dou yadrava tiko na vale de lakolako e na mani basuraki sobu.

⁷ "Na rua na i wasewase vei kemudou ka ra sega ni cakacaka e na Siga ni Vakacecegu me ra yadrava tiko na vale i Jiova e na vukuna na tui.

⁸ "Ia mo dou na qai tu wavokita na tui e na veiyasana kece, na tamata yadua me qumia tiko na nona i yaragi e na ligana; ia o koya e toro voleka mai, me na vakamatei o koya. Mo dou tikotikoga vata kei na tui e na nona curu yani i tuba kei na nona curu mai i loma."

⁹ Era sa cakava na kavetani ni veiyadrau na veika kecega sa vakarota o Jeoiata na bete. Era sa dui tauri ira yadua na nona tamata e dodonu mera cakacaka e na Siga ni Vakacecegu, kei ira era sega ni cakacaka e na Siga ni Vakacecegu, ka ra sa lako mai vei Jeoiata na bete.

¹⁰ Sa qai solia na bete vei ira na kavetani ni veiyadrau na moto kei na i sasabai ka ra a nona tu na Tui o Tevita, era tiko e na loma ni vale i Jiova.

- ¹¹ Era sa qai tucake na dauyadra, o ira taucoko na tamata kei na i yaragi e ligadra, era sa tu wavolita na tui, mai na yasa i matau ni vale ni soro kina yasa i mawi ni vale ni soro, e na i cabocabo ni soro kei na vale.
- ¹² Sa qai kauta mai tuba o koya na luve ni tui, vakadabera i uluna na i sala vakatui, ka solia vei koya na i yaragi; era sa buli koya me tui ka lumuti koya, era sa vakasausau ka vaka, "Me bula dede na tui!"
- ¹³ Ia ni sa rogoca o Acalaia na domodra na dauyadra kei ira na tamata, sa lako sara mai vei ira era tiko e na vale ni Kalou.
- ¹⁴ Ni sa rai yani, sa raici koya na tui ni sa tucake tu e na dua na duru me vaka na kena i vakarau vakavanua; o ira na i liuliu kei ira na dau uvu davui era sa tiko e na yasa ni tui. Era sa reki ka mamarau na lewe ni vanua taucoko ka ra sa uvu davui yani. Sa qai basuraka na nona i sulu o Acalaia ka kacivaka yani, "Vuaviri! Vuaviri!"
- ¹⁵ Sa qai vakaroti ira na kavetani ni veiyadrau o Jеоiata na bete, kei ira na i liuliu vakaivalu, ka tukuna vei ira, "Dou kauti koya yani tuba ka yadrava, ka vakamatei ira e na i seleiwau o ira yadua e ra vakamuri koya." Ni sa tukuna oti na tui, "Me kua ni vakamatei o koya e na loma ni vale i Jiova."
- ¹⁶ Era sa tauri koya vakaukauwa; ka sa muria yani o koya na nodra gaunisala na ose e na matamata kina vale ni tui ka sa vakamatei mai keya.
- ¹⁷ Sa qai cakava o Jеоiata e dua na veiyalayalati vei Jiova, vua na tui, kei ira na tamata, ni ra na tamata tikoga i Jiova, ka vaka talega kina na tui kei ira talega na tamata.
- ¹⁸ Era sa qai lako taucoko yani na lewe ni vanua e keya kina vale ni soro i Peali, ka ra sa basuraka sobu. Era sa vorolaka ka vakavurumemeataka vakamatailalai na i cabocabo ni soro, kei na kena veimatakau ka vakamatei Matani na bete i Peali e na mata ni cabocabo ni soro. Sa qai digitaka eso na i liuliu na bete mera vakaraica tiko na vale i Jiova.
- ¹⁹ Sa qai tauri ira na kavetani ni veiyadrau, o ira na dauyadra, kei ira na i vakatawa, kei ira na tamata taucoko e na vanua o ya, ka ra sa kauti koya sobu mai na tui mai na vale i Jiova, ka ra sa muria yani na matamata e dau yadravi ka yaco sara yani kina vale ni tui. Sa mani la'ki dabe sara o koya kina i dabedabe vakatui.
- ²⁰ Era sa reki; ka marau na lewe ni vanua taucoko, ka sa vakanomodi na koro, baleta ni ra sa vakamatei Acalaia e na i seleiwau e na loma ni vale ni tui.
- ²¹ A se qai yabaki vitu ga o Jioasi ena nona cabeta cake na i tutu vakatui.

CHAPTER 12

E na i kavitu ni yabaki i Jeu, sa mai tui kina o Jioasi, ka lewa tiko e Jerusalemi me rauta ni vasagavulu na yabaki. Na yaca i tinana o Sibia e Perisepa.

² E cakava taucoko o Jioasi na ka e dodonu e na mata i Jiova e na veisiga kecega e vakasalataki koya tiko kina o Jеоiata na bete.

³ Ia e sega ga ni kau laivi na veivanua cecere; era se vakacaboi soro ka ra se vakama tikoga na tamata e so na ka boi vinaka e na vanua cecera o ya.

⁴ Sa qai tukuna o Jioasi vei ira na bete, "Na i lavo taucoko me baleta na soli ni vakacacabo ka ra a kau mai ki na vale i Jiova O na i lavo e rawa mai na i wiliwili ni tamata yadudua, na i lavo e vakarautaka e dua na tamata O kei na i lavo kece e lomasoli kina e dua na tamata e yalona me kauta mai ki na vale i Jiova,

⁵ "Me ra qai taura mai na bete, me yadua mai na dui nodra i wasewase ni vanua; me vakavinakataki kina na veitiki ni vale e ca tu, kei na kena e sa karusa sobu."

⁶ Sa qai yaco vakakina, e nai ka ruasagavulu ka tolu ni yabaki i Jioasi, era se sega ni

vakavinakataka kina na bete na vanua eso e vakacacani e na vale ni soro.

⁷ Sa qai kacivi Jioiata na bete o tui Jioasi kei ira na vo ni bete, ka tukuna vei ira, "Na cava dou se sega ni vakavinakataka kina na vanua e ca tu e na vale ni soro? Ia oqo, mo dou sa muduka na nomudou tauri i lavo mai na nomudoui wasewase ni vanua, ia dou veisoliyaka yani me rawa ni tarai cake tale vakavinaka na veivanua e vakacacani tu e na vale ni soro."

⁸ Era sa mani duavata na bete me ra kua ni ciqoma tale e dua nai lavo mai vei ira na tamata, ka me ra kua talega ni vakavinakataka na vanua e sa ca tu e na vale ni soro.

⁹ Sa qai taura e dua na kisi kau lailai o Jioiata na bete, cakava e dua na qara e dela ni kenai sogo, ka vakaravia toka e na yasa i matau ni dua e curu mai ki na vale i Jiova; ia o ira na bete era vakatawana tiko na katuba era sa dau la'ki biuta e kea nai lavo taucoko e kau mai me kumuni e na vale i Jiova.

¹⁰ Sa qai yaco, ni ra sa raica ni sa levu nai lavo e na loma ni kato era sa lako mai na vunivola ni tui kei na bete levu mera tawana e na taga, ka ra wilika talega nai lavo kece e kune ena vale i Jiova.

¹¹ Era sa qai solia nai lavo, o koya sa vidai mai, ki na ligadra na a cakava na cakacaka, o ira ka ra vakadigova tiko na vale i Jiova, ka ra sa saumi kina na matai kei ira na dautara vale ka ra cakacaka tiko e na vale i Jiova,

¹² O ira na dau tuvana ka ra dau taya talega na vatu, na kena voli mai na kau kei na ta ni vatu, me vakavinakataka kina na tikina e sa ca tu e na vale i Jiova, kei na kena e sa saumi oti me vakavinakataka kina na vale ni soro.

¹³ Ia era a sega ni mani buli e na vale i Jiova na beseni siliva, nai koti, beseni ni wai, na davui, nai yaya koula se varasa, mai nai lavo e kau mai ki na vale i Jiova.

¹⁴ Era sa votai e kea o ira na dau cakacaka, ka ra sa cakava vakavinaka kina na vale i Jiova.

¹⁵ Ia era sa sega ni gadreva tale e dua na tobu ni i lavo vei ira na tamata e soli yani vei ira e ligadra nai lavo me ra la'ki saumi kina na tamata cakacaka, ni ra sa yalodina ga e na kena veivotayaki.

¹⁶ Nai lavo e dau kumuni me baleta na cakacala kei na kena e baleta nai valavala ca e sa sega ni kau mai ki na vale i Jiova. Era sa votai ga kina na bete.

¹⁷ Ia o Asaeli na tui Siria sa lako cake ka veivala kei Kaca, ka taura; ka sa vakanamata yani na matana ki Jerusalemi.

¹⁸ Sa qai kauta taucoko nai yaya tabu o Joasi na tui Juta ka ratou a vakacabora taumada na tamana o Josevata, o Jorami, kei Asaia na tui Juta, kei na nonai yaya tabu ga, kei na koula kecega e kune e na kato ni yau e na vale i Jiova kei na vale ni tui, ka vakauta yani vei Asaeli na tui Siria. E sa lako tani o koya mai Jerusalemi.

¹⁹ Ia na vo ni nona cakacaka o Joasi, kei na ka kecega e cakava o koya, e sega li ni volai tu e na nodra i vola tukutuku ni veigauna na tui Juta?

²⁰ E ratou sa tucake na nona tamata ka bukia na kena vere, ka vakamatei Joasi e na vale i Milo, ka lako sobu ki Sila.

²¹ O Josaka na luve i Simeaci kei Josevati na luve i Somia, na nona tamata, e rau sa samuti koya. Sa mani mate, ka ra sa buluti koya kei ira na tamana e na Koro i Tevita. Sa qai lewa o Amasaia na luvena me kenai sosomi.

CHAPTER 13

E nai ka ruasagavulu katolu ni yabaki i Joasi na luve i Asaia, na tui Juta, e sa yaco me tui Isireli mai Samaria o Jioeasi na luve i Jeu, ka mani tinikavitu taucoko na yabaki na dede ni nona lewa.

² E sa dau caka ca o koya e na mata i Jiova, ka ucuya nai valavala ca Jeropoami na luve i Nipati, o koya ka vakai-valavalacataki Isireli. E a sega ni bau biuta laivi o koya.

³ Sa qai tubu cake mai na cudru i Jiova vei ira na Isireli, ka sa mani soli ira yani o Koya ki na ligai Asaeli na tui Siria, kei na liga i Peni-Etati na luve i Asaeli, e na nodra veisiga taucoko.

⁴ Sa qai vakamamasu o Jioeasi vei Jiova, ka sa rogoci koya o Jiova; ni sa raica o Koya na nodra rarawa na Isireli, ni sa vakararawataki ira o tui Siria.

⁵ Ia o Jiova sa qai solia vei ira na Isireli e dua na dauveisereki, ka ra sa mani dro bula mai na ligadra na kai Siria; ka ra sa vakatawana tikoga na nodra vale laca na Isireli me vaka ga mai liu.

⁶ Era sa sega ga ni biuta rawa nai valavala ca mai na vuva i Jeropoami, o koya ka vakaivalavalacataki Isireli, ia era sa lako muria tikoga; ka se tiko voli ga e Samaria na matakau.

⁷ Ni a biuta tu ga mai ki na mataivalu i Jioeasi era lewe limasagavulu na dauvodo ose, tini na qiqi ni valu, kei na tini na udolu na sotia era taubale e yavadra, ni sa vageavutaki ira oti o tui Siria ka vakayacori ira me ra kuvu ni qele sa dau samulaki.

⁸ Na vo ni cakacaka i Jioeasi, na veika kece e sa cakava o koya, kei na nona kaukauwa, era sega li ni volai ena kedra i vola tukutuku ni veigauna na tui Isireli?

⁹ Sa mani moce vata kei ira na nona qase o Jioeasi, ka ra sa buluti koya mai Samaria. Sa qai sosomitaki koya o Jioasi na luvena.

¹⁰ E nai ka tolusagavulu kavitu ni yabaki i Jioasi na tui Juta, sa yaco me tui mai Isireli o Jioasi na luve i Jioeasi mai Samaria ka vakatulewa tiko e kea me rauta ni tini ka ono na yabaki.

¹¹ Sa daucaka ca sara o koya e na mata i Jiova, ka sega ni biuta laivi o koya nai valavala ca i Jeropoami na luve i Nivati, ka vakaivalavalacataki Isireli, ia sa lakova ka cakava ga.

¹² Ia na kena vo ni cakacaka i Jioasi, na ka kece e cakava, na nona kaukauwa ka vala kina o koya kei Amasaia na tui Juta, e sega beka ni volai e na kedra i vola tukutuku ni veigauna na tui Isireli?

¹³ Sa qai moce vata kei ira na nona qase o Jioasi. Sa qai dabeca na nona i dabledabe vakatui o Jeropoma. Sa qai bulu mai Samaria o Jioasi kei ira na tui Isireli.

¹⁴ Sa mani tauvi Ilaisa e dua na mate dauveiveitauvi ka sa na mate kina. Sa lako sobu sara mai vei koya o Jioasi na tui Isireli ka tagicaki koya sara e matana, ka tukuna, "Ulei na tamaqu, na tamaqu, na qiqi ni valu i Isireli kei ira na dauvodo ose!"

¹⁵ Sa qai tukuna vei koya o Ilaisa, "Mo taura e dua na dakai titi kei na so na gasau." Sa mani taura sara o koya e dua na dakai titi kei na so na gasau.

¹⁶ Sa qai tukuna sara o koya vei tui Isireli, "Mo biuta na ligamu e na dakai." Sa biuta sara o koya na ligana e na dakai, ka sa biuta yani oilaisa na ligana ki na dela ni ligana na tui.

¹⁷ Sa tukuna sara o koya, "Dolava na katuba leka donuya na tokalau"; ka sa dolava sara o koya. Sa tukuna sara vua o Ilaisa, "Vanataka"; sa vanataka yani o koya. Ka sa tukuna o koya, "Na gasau ni veisereki i Jiova kei na gasau ni veivakabulai mai vei ira na kai Siria; ni dodonu mo samuti ira na kai Siria mai Afeki me yacova ni o sa vageavutaki ira."

¹⁸ Sa qai tukuna o koya, "Mo taura na gasau;" sa taura sara o koya. Sa tukuna vei tui Isireli o koya, "Samuta na qele"; sa samuta vakatolu, ka qai cegu.

¹⁹ Ia sa cudruvi koya na tamata ni Kalou, ka tukuna, "E dodonu mo a samuta vakalima se

vakaono; o na samuti Siria talega kina vakaoqo me yacova sara ni o sa vageavutaki koya! la oqo, o na samuti Siria ga vakatolu."

²⁰ Sa qai mai mate o Ilaisa, ka ra sa buluti koya sara. Donuya na vula i tubutubu ni yabaki o ya, era sa cakava mai na kai Moape e dua na kaba vakaivalu.

²¹ Sa qai yaco, ni ra sa buluta tiko e dua na tamata; vakasauri era sa raica rawa e dua nai lawalawa batikadi; ka ra sa mani biuta ga yani na tamata o ya ki nai bulubulu i Ilaisa; ia ni ra sa tukuca sobu na yago ni tamata o ya ka tara sara na sui nei Ilaisa, sa bula tale ka tucake tale e yavana. Era Sa Taura Tale Na Isireli Na Veikoro Mai Vei Siria

²² Ia o Asaeli na tui Siria sa vakatotogani Isireli e na gauna taucokoi Jioasi.

²³ O Jiova sa lomani ira dina, ka sa yalololoma talega vei ira, ka kauwaitaki ira baleta na Nona veiyalayalati vei Eparaama, Aisake, kei Jekope ka sega ni via vageavutaki ira se vakasavi ira tani mai na Nonai Serau.

²⁴ Sa qai mai mate o Asaeli na tui Siria. Sa qai vakatulewa o Peni-Etati na luvena.

²⁵ Ia o Jioasi na luve i Jioeasi sa taura lesu tale mai e na liga i Peni-Etati, na luve i Asaeli, na veikoro ka a kauta tani e na liga i Jioeasi na tamana e na i valu. E vakatolu na nona vakadrukai koya o Jioasi ka taura lesu tale mai vua na veikoro e nei Isireli.

CHAPTER 14

E nai karua ni yabaki i Jioasi na luve i Jioeasi, na tui Isireli, sa dabeca o Amasaia na luve i Joasi na tui Juta nai dabedabe vakatui.

² E sa yabaki ruasagavulu kalima o koya e na gauna e mai tui kina, ka sa lewa tiko e Jerusalemi me ruasagavulu ka ciwa na yabaki. Na yaca i tinana o Jioadani e Jerusalemi.

³ E cakava o koya na ka e dodonu e na mata i Jiova, ia e sega ga ni tautauvata sara kei na tamana o Tevita; e cakava ga o koya na ka e cakava e liu o Joasi na tamana.

⁴ E a sega ni mani kau laivi sara na veivanua cecere, ka ra se vakacacabo tikoga na tamata ka vakama na ka boi vinaka e na veivanua cecere.

⁵ Sa qai yaco, na gauna ga sa vakataudeitaki kina na matanitu e ligana, sa tekivu sara o koya me vakamatei ira na nona tamata era a vakamatei tamana na tui.

⁶ Ia na luvedra o ira era a laba, e a sega ni vakamatei ira me vaka na ka sa volai e nai Vola ni Vunau i Mosese, ka a vakarota kina o Jiova, ka vaka, "Era na sega ni vakamatei na tamani gone e na vuku ni luvedra, ka vakatalega vei ira na gone era na sega ni vakamatei me baleti ira na tamadra; ia ena vakamatei ga na tamata e na vuku ni nona i valavala ca."

⁷ Sa vakamatea o koya e tini na udolu na kai Itomi e na buca ni Masima ka sa tauri Sela e nai valu, ka vakatoka na yacana me o Jokicili me yacova na siga ni kua.

⁸ Sa qai vakau i tukutuku o Amasaia kivei Jioasi na luve i Jioeasi, na luve i Jeu, na tui Isireli, ka vaka, "Lako mai, me daru mai veiqali sominiwai mada e nai valu."

⁹ O Jioasi na tui Isireli sa talatala vei Amasaia na tui Juta ka tukuna, "Na kau votovotoa ka tiko mai Lapanoni e a kau yani ki na sitari e tiko mai Lapanoni, ka vaka, 'Solia mai na luvemu yalewa vua na luvequ tagane me watina,' ka sa dua na manumanu kila e tiko e Lapanoni e sa tavalu ka butuqaqia na kau votovotoa.

¹⁰ "E dina ni o sa vakadrukai Itomi, ka sa laveti iko cake na yalomu; Vakalagilagi tiko e kea, ka tiko ga e vale; na cava o via siova yani kina na ca me vakabalei iko " kei Juta?"

¹¹ Ia sa sega ni via vakarorogo o Amasaia. Sa qai curu yani ki tautuba o Jioasi na tui Isireli; ka rau sa qai veisotari mata kei Amasaia na tui Juta e Peci- Semesi e nei Juta.

¹² Sa qai vakadrukai o Juta mai vei Isireli, ka ra sa dui dro na tamata ki na nona vale laca.

- ¹³ O Jioasi na tui Isireli sa qai vesuki Amasaia na tui Juta, na luve i Joasi, na luve i Asaia, mai Peci- Semisi; ka sa lako yani o koya ki Jerusalemi, ka basuka sobu na bai kei Jerusalemi mai na Matamata kei Ifereimi ki na Tutu ni Matamata O va na drau na kiupiti.
- ¹⁴ Ka sa kauta taucoko o koya na koula kei na siliva, nai yaya taucoko era a kune e na vale i Jiova kei na nona vale ni yau na tui, kei ira era tauri vakavesu, ka lesu ki Samaria.
- ¹⁵ Ia na vo ni cakacaka kece i Jioasi ka cakava o koyaOna nona kaukauwa, kei na nona a valuti Amasaia na tui Juta “ era sega li volai ena nodra i vola tukutuku ni veigauna na tui e Isireli?
- ¹⁶ Ia sa moce vata kei ira na nona qase o Jioasi, ka sa bulu mai Samaria vata kei ira na tui e Isireli.
- ¹⁷ Sa qai bula tiko o Amasaia na luve i Joasi na tui Juta me tinikalima na yabaki mai na gauna sa mate kina o Jioasi na luve i Jioeasi, na tui Isireli.
- ¹⁸ Ia na vo ni cakacaka i Amasaia, era sega li ni volai tu e nai vola tukutuku ni veigauna me baleti ira na tui e Juta?
- ¹⁹ Era sa qai bukia na kena vere e Jerusalemi, ka sa dro yani kina o koya ki Lakisi; ia era sa cicimuri koya tikoga ki Lakisi ka vakamatei koya mai kea.
- ²⁰ Era sa qai vakavodoki koya mai ena ose, ka sa qai mai bulu o koya e Jerusalemi kei ira na nona qase e na K oro i Tevita.
- ²¹ O ira kece na tamata e Juta era sa kauti Asaraia ka se qai yabaki tinikaono ga, ka buli koya me tui ka sega ga ni o tamana o Amasaia.
- ²² Sa tarai Elaci o koya ka vakalesuya vei Juta, ka sa qai mai moce vata yani na tui kei ira na nona qase.
- ²³ E nai katini kalima ni yabaki i Amasaia na luve i Joasi, na tui Juta, sa mai vakatulewa e Samaria o Jeropoami na luve i Jioasi, na tui Isireli, ka vasagavulu ka dua taucoko na yabaki ni nona lewa.
- ²⁴ Sa caka ca o koya e na mata i Jiova ka sega ni lako tani mai o koya mai nai valavala ca taucoko i Jeropoami na luve i Nipati, ka a vakaivalavalacataki Isireli.
- ²⁵ Sa vakasuka tale o koya nai yalayala kei Isireli mai nai curucuru i Amaci ki na Wasawasa o Araba me vaka na vosa i Jova na Kalou i Isireli, ka a vosataka vua na Nona tamata o Jona na luve i Amitai, na parofita ka cavutu mai Qaca-Eferi.
- ²⁶ Sa raica mai o Jiova ni sa rui gaga na nodra vakararawataki na Isireli; o ira na bobula kei ira na galala. Ka sa sega ni dua na dauveivuke e Isireli.
- ²⁷ E a sega ni tukuna o Jiova ni na bokoca laivi na yacadra na Isireli mai na ruku i lomalagi; ia sa vakabulai ira ga o Koya mai na liga i Jeropoami na luve i Joasi.
- ²⁸ Ia na vo ni nona cakacaka o Jeropoami, kei na veika kece e sa cakava o koya “ na nona kaukauwa, nai valavala ni nona dau vakacibi-ivalu, kei na nona tauri vakavesu me baleti Isireli, mai tamasiko ki Amaci, na veika era taukena na Juta “ e sega beka ni volai e nai vola tukutuku ni veigauna baleti ira na tui e Isireli?
- ²⁹ Sa mani moce vata kei ira na nona qase o Jeropoami, o ira na tui e Isireli. Sa qai taura na vakatulewa o Sakaraia na luvena.

CHAPTER 15

E nai ka ruasagavulu kavitu ni yabaki i Jeropoami na tui Isireli, sa yaco kina me tui o Asaraia na luve i Amasaia na tui Juta.

² E se qai yabaki tini kaono ga e na nona sa mai tui, ka lewa tiko mai Jerusalemi me

limasagavulu karua na yabaki. Na yaca i tinana o Jikolaia e Jerusalemi.

³ E caka vinaka o koya e na matai Jiova, me vaka ga na ka sa cakava o tamana o Amasaia,

⁴ E se vo tikoga na nodra vagalalataki na veivanua cecere, era se vakacabo”soro tikoga kina na tamata ka vakama na ka boi vinaka e na vanua cecere o ya.

⁵ Sa qai ia o Jiova me samuti koya na tui; sa yaco kina o koya me vukavuka me yacova na siga e mate kina; sa qai mai vakatawana tiko yani o koya e dua na vale lala. E na loma ni vale vakatui sa taukena tiko o Jocame na luvena na tui ka sa vakatulewa tiko vei ira na lewe ni vanua.

⁶ Ia na vo ni cakacaka i Asaraia, kei na veika kecega e sa cakava oti o koya, e sega li ni volai tu e nai vola tukutuku ni veigauna me baleti ira na tui e Juta?

⁷ Sa qai mai moce yani o Asaraia vata kei ira na nona qase, ka ra sa buluti koya kei tamana e na koroi Tevita. Sa qai mai tui o Jocame na luvena me sosomitaki koya e na nonai tutu. Sa Lewa E Isireli O Sakaraia

⁸ E nai ka tolusagavulu ka walu ni yabaki i Asaraia na tui Juta, sa lewa tiko e Isireli kei Samaria me vula ono o Sakaraia na luve i Jeropoami.

⁹ Sa cakava na ka ca o koya e na mata i Jiova, ka ucuya na ka era sa cakava na nona qase; ka sega ni lako tani mai nai valavala ca i Jeropoami na luve i Nipati ka a vakai-valavalacataki Isireli.

¹⁰ Sa qai bukiveretaki koya o Salumi na luvei Javesi, e na nona samuta ka vakamatei koya e na vakatulewa.

¹¹ Ia na vo ni cakacaka i Sakaraia, era sa volai vakaidina e na kedra i vola tukutuku ni veigauna na tui e Isireli.

¹² Sai koya oqo na vosa i Jiova ka a vosataka vei Jeu ka vaka, "Era na dabeca na luvemu nai dabledabe ni vakatulewa e Isireli me yacova nai kava ni tabatamata."

¹³ Sa yaco me tui o Salumi na luve i Japesi e nai ka tolusagavulu ka ciwa ni yabaki i Usaia na tui Juta ka vakatulewa tiko me vula dua taucoko e Samaria.

¹⁴ Ia o Minaimi na luve i Gadai sa lako cake mai Tisa, e lako mai ki Samaria, ka samuti Salumi na luve i Japesi mai Samaria ka vakamatei koya; ka sa vakatulewa me kenai sosomi.

¹⁵ Ia na vo ni cakacaka i Salumi, kei na buki vere e a liutaka o koya, era sa volai vakaidina tu e nai vola tukutuku ni veigauna me baleti ira na tui e Isireli.

¹⁶ Sa qai tekivu me valuti Tifisa o Minaimi mai Tisa, o ira era tiko e kea, kei nai yalayala ni vanua. E na nodra a sega ni via soro, sa valuti ira kina o koya. O ira na marama era bukete tu era sa tavai bulabula.

¹⁷ E na i ka tolusagavulu ka ciwa ni yabaki i Asaraia na tui Juta, sa yaco talega kina o Minaimi na luve i Gadai me tui e Isireli taucoko, ka tini na yabaki na nona lewa e Samaria.

¹⁸ A sa dau cakava na ka ca o koya e na mata i Jiova; ka sega ni lako tani mai e na nona bula e na veisiga kece mai na i valavala ca i Jeropoami na luve i Nipati, ka a vakaivalavalacataki Isireli.

¹⁹ Sa qai lako mai o Pulu na tui Asiria me valuta na vanua; ka mani solia vua o Minaimi e dua na udolu na taledi na siliva, me rawa kina ni tiko vata kei koya na ligana ka me vakaukauwataki kina na matanitu e na ruku ni nona vakatulewa.

²⁰ Ia o Minaimi sa vakarota me kumuni vakaukauwa na i lavo e Isireli, mai vei ira na vutuniyau ka vaka vatu, kei ira na tamata yadudua me ra tauya limasagavulu na sikeli na siliva, ka me soli vua na tui Asiria. Sa qai vuki lesu tale o tui Asiria, ka sa sega ni qai tiko e na vanua o ya.

- ²¹ Ia na vo ni cakacaka i Minaimi, kei na ka kecega e cakava o koya, e sega beka ni ra volai tu e na i vola tukutuku ni veigauna me baleti ira na tui e Isireli?
- ²² Sa qai mai moce yani o Minaimi kei ira na nona qase. Sa mai sosomitaki koya yani o Pekaia e na nona i tutu ni vakatulewa.
- ²³ E nai ka limasagavulu ni yabaki i Asaraia na tui Juta, sa yaco o Pekaia na luve i Minaimi me tui e Isireli mai Samaria, ka rua na yabaki na dede ni nona veiliutaki.
- ²⁴ A sa cakava na ka ca o koya e na mata i Jiova; ka sega ni lako tani mai na i valavala ca i Jeropoami na luve i Nipati o koya ka vakaivalavalacataki Isireli.
- ²⁵ Ia o Pika na luve i Rimakia, e dua ga na nona i liuliu vakaivalu, sa bukiveretaki koya ka vakamatei koya mai Samaria, e na baivatu ni vale ni tui, vata kei Akoba kei Araia; ka tiko vata kei koya e lewe limasagavulu na turaga ni Kiliati. A sa vakamatei koya ka taura na i tutu ni nona lewa.
- ²⁶ Sa vakaoqo na vo ni cakacaka i Pikaia, kei na ka kecega sa cakava o koya, e sa volai vakaidina tu e na nodra i vola tukutuku ni veigauna na tui e Isireli.
- ²⁷ E na i ka limasagavulu ka rua ni yabaki i Asaraia na tui Juta, sa yaco me tui e Isireli o Pika na luve i Remalaia ka vakaitikotiko mai Samaria me ruasagavulu na yabaki.
- ²⁸ A sa cakava na ka ca o koya e na mata i Jiova; ka sega ni lako tani mai na i valavala ca i Jeropoami na luve i Nipati, o koya ka vakavalavalacataki Isireli.
- ²⁹ E na veisiga i Pika na tui Isireli, sa lako mai o Tikilau Palisa na tui Asiria ka tauri Ijoni, Epeli Peci, Maakai, Janoa, Kitesi, Asori, Kiliati, kei Kalili, era vanua taucoko vaka Nafitalai; ka qai kauti ira yani vakavesu ki Asiria.
- ³⁰ Sa qai liutaka e dua na bukivere o Osea na luve i Ela me coriti kina o Pika na luve i Rimalaia, sa samuta ka vakamatei koya sara; sa qai dabeca o koya na i dabedabe ni vakatulewa me kenai sosomi e na i ka ruasagavulu ni yabaki i Jocami na luve Usaia.
- ³¹ Sa vakaoqo na vo ni cakacaka i Pika, kei na ka kece e cakava o koya, era sa volai tu vakaidina e na i vola tukutuku ni veigauna ka nodra na tui e Isireli.
- ³² E na i karua ni yabaki i Pika na luve i Rimalaia, na tui Isireli, o Jocame na luve i Usaia, na tui Juta, sa tekivu me vakatulewa.
- ³³ A sa yabaki ruasagavulu ka lima o koya e na nona sa cabeta na i tutu vakatui, ka tinikaono taucoko na yabaki na nona lewa mai Jerusalemi. Na yaca i tinana o Jerusa na luve i Setoki.
- ³⁴ Sa cakava o koya na ka e vinaka ka dodonu e na mata i Jiova; ka sa vakadamurimuria ga na ka e cakava o tamana o Usaia.
- ³⁵ Ia e sega ga ni mani kau laivi sara na veivanua cecere; era se vakacaboi soro tikoga na tamata ka va kama na ka boi vinaka e na veivanua cecere. Sa mani tara o koya na Matamata E Cake ni vale i Jiova.
- ³⁶ Na vo ni cakacaka i Jocame, kei na ka kece e cakava o koya, e sega li ni ra volai tu e na i vola tukutuku ni veigauna me baleti ira na tui e Juta?
- ³⁷ E na veisiga o ya sa tekivu o Jiova me vakatalai Risini na tui Siria kei Pika na luve i Rimalaia me veivala kei Juta.
- ³⁸ A sa moce vata kei ira na nona qase o Jocame, ka sa bulu vata kei ira nona qase e na Koroi Tevita na tamana. Sa qai tui o Easi na luvena me kena i sosomi.

CHAPTER 16

E na i ka tinikavitu ni yabaki i Pika na luve i Rimalaia, sa tekivu me veiliutaki o Easi na luve i Jocame, na tui Juta.

² Sa yabaki ruasagavulu o Easi e na nona sa mai tui; ka vakatulewa mai Jerusalemi me tinikaono na yabaki; ka sega ni mani cakava na ka e dodonu e na mata i Jiova na nona Kalou, me vaka a cakava o Tevita na tamana.

³ E ya lakova talega o koya na nodra sala na tui e Isireli; ni ya vakacabora sara mada ga na luvena e na bukawaqa; me vaka na ka vakasisila era a cakava tu na veimatanitu ka vakarusai ira o Jiova e na matadra na Isireli.

⁴ A sa vakacabora ka va kama na ka boi vinaka e na veivanua cecere, e na delana, kei na veiruku ni kau drokadroka.

⁵ E rau sa qai vakacibi i valu mai o Risini na tui Siria, kei Pika na luve i Rimalaia na tui Isireli, e na nodrau sa lako cake mai ki Jerusalemi ka tuva i valu wavokiti Easi, ia e rau sega ga ni vakamalumalumutaki koya rawa.

⁶ E na gauna o ya sa tauri Elaci vakavesu o Risini na tui Siria me nei Siria, ka vakasevi ira tani mai na turaga ni Juta mai Elaci. Era sa qai lako na kai Itomi ki Elaci ka vakaitikotiko mai keya me yacova na siga ni kua.

⁷ Sa qai tala eso na tamata o Easi vei Tikalaci- Paliseri na tui Asiria, ka vaka, "Au sa nomu tamata ka luvemu talega. Lako cake mai ka vakabulai au mai na liga i tui Siria kei na liga i tui Isireli, e rau sa tucake mai me vorati au."

⁸ A sa kauta o Easi na siliva kei na koula ka ra a kune e na vale i Jiova, kei na vale ni yau ni tui ka vakauta yani me ka ni loloma kivei tui Asiria.

⁹ A sa vakarorogoi vakasala vei koya o tui Asiria, ni sa kabai Tamasiko yani o tui Asiria ka taura, ka sa kauti ira vakavesu na kena tamata ki Kiri, ka vakamatei Risini.

¹⁰ Sa qai lako ki Tamasiko na Tui o Easi me rau sota e keya kei Tikilaci-Paliseri na tui Asiria, ka raica sara e dua na i cabocabo ni soro ka tiko mai Tamasiko, ka sa talaki sara o Easi na Tui vei Uraia na bete na droini ni cabocabo ni soro kei na kena i cakacaka me vaka na kena caka vakamatau.

¹¹ A sa qai bulia sara e dua na i cabocabo ni soro o Uraia na bete me vaka na veika e talaki mai kina na Tui o Easi mai Tamasiko. Sa cakava rawa sara na ka o ya o Uraia na bete ni bera ni lesu mai Tamasiko na Tui o Easi.

¹² Ia ni sa lesu tale mai Tamasiko na tui, sa raica sara o koya na i cabocabo ni soro; a sa torova sara yani na i cabocabo ni soro ka vakacabora sara kina e so na i madrali.

¹³ Sa va kama sara e so na i soro kama kei na i madrali laukana; ka sova yani na i madrali liviraki ka kureitaka yani na dra kei na i soro ni veivinakati e na i cabocabo ni soro.

¹⁴ A sa kauta talega mai na i cabocabo ni soro varasa ka tiko e na mata i Jiova, e na mua i liu ni vale ni soro " e na kedrau tadrúa na i cabocabo ni soro vou kei na vale i Jiova " ka biuta yani kina muana ni vualiku ni cabocabo ni soro vou.

¹⁵ Sa qai vakaroti Uraia na bete o Easi na Tui, ka vaka, "Ena i cabocabo ni soro vou ka levu mo vakama kina na soro kama ni mataka lailai, na i madrali laukana ni yakavi, na nona i soro kama na tui, kei na nona i madrali laukana, ka vaka kina na i soro kama me baleti ira taucoko na leweni vanua na nodra i madrali laukana, kei na nodra i madrali liviraki; ka kureitaka kece kina na dra ni soro kama kei na dra kecega ka vakacabori. E na i cabocabo ni soro varasa au na qai mai vakadidike kina o au."

¹⁶ Sa qai cakava kece na veika e vakaroti o Uraia na bete ka vakaroti mai vua na Tui o Easi.

¹⁷ A sa taya laivi na batina mai na kena i tutu o Easi na Tui, ka laveta tani na taqi mai na deladratou ka tauca sobu na Taqi levu mai na deladratou na bulumakau varasa sa tu e

rukuna, ka tauca kina dua na rara vatu.

¹⁸ Sa kauta tani talega o koya na i vakaruru ni Siga ni Vakacecegu ka ra se qai tara oti e na vale ni soro, ka sa biuta laivi talega na i curucuru ni tui ki tuba, mai na vale i Jiova, me baleti koya na tui Asiria.

¹⁹ Ia na vo ni nona cakacaka o Easi, ka cakava o koya, era sega beka ni volai tu e na i vola tukutuku ni veigauna baleti ira na tui e Juta?

²⁰ Sa mani moce vata o Easi kei ira na nona qase e na Koro i Tevita. A sa lewa o Esekaia na luvena me kena i sosomi.

CHAPTER 17

E na i ka tinikarua ni yabaki i Easi na tui Juta, sa yaco o Osea na luve i Ela me tui e Isireli mai Samaria, ka sa lewa o koya me ciwa na yabaki.

² A sa dau cakava na ka ca e na mata i Jiova, ka sega ni mani vakataki ira na tui e Isireli era a liu vei koya.

³ Sa qai lako cake mai o Salimanisa na tui Asiria me vala kei koya ka sa yaco o Osea me qali vua ka soli i lavo ni vakacavacava vei koya.

⁴ A sa toboka rawa o tui Asiria e dua na vere vuni mai vei Osea; ni sa tala yani o koya e so na tamata kivei So, na tui Ijipita, ka sega ni solia e dua na vakacavacava vei tui Asiria, me vaka e dau cakava e na veiyabaki. Sa qai sogolati koya o tui Asiria, ka vesuki koya e vale ni veivesu.

⁵ Sa qai lako wavokita na vanua taucoko o tui Asiria, a sa lako cake ki Samaria ka voliti koya tu vakaivalu me tolu na yabaki.

⁶ E na i ka ciwa ni yabaki i Osea, sa tauri Samaria o tui Asiria ka kauti ira yani Isireli ki Asiria, ka vakatikori ira mai Ala e na bati ni Drano, na Uciwai o Kosani, e na nodra koro na kai Mitia.

⁷ Sa yaco na veika oqo ni ra sa rui caka ca na Isireli vei Jiova na nodra Kalou, o Koya ka kauti ira cake tani mai na vanua o Ijipita, mai na ruku ni liga i Fero na tui Ijipita; era sa qai rerevaki ira tale na veikalous tani lalai,

⁸ Ka ra vakadamurimuria na nodra i lakolako na veimatanitu ka a vakasevi ira tani o Jiova e na matadra na Isireli, kei ira na tui e Isireli, ka ra a buli ira.

⁹ O ira talega na Isireli era cakava vakavuni vei Jiova na nodra Kalou na veika e sega ni dodoni, ka ra tara vakai ira ga na veikoro cecere e na nodra veikorokoro kecega mai na vale ni vakatawa kina veikoro vakabai.

¹⁰ Era sa vakaduria ga vakai ira na veiduru tabu, na matakau, e na veivanua cecere kei na veiruku ni kau drokadroka.

¹¹ Ka ra sa qai vakama na ka boi vinaka e na veivanua cecere kecega, me vakataki ira na veimatanitu ka a vakasevi ira tani o Jiova e matadra, ka ra cakava talega na veika toro sobu sara mera vakacudrui Jiova kina,

¹² era sa qarava na matakau, na ka sara ga e sa vosa oti kina vei ira o Jiova, "Dou kakua ni cakava na veika oqo."

¹³ Ia o Jiova e sa vakaroti ira na Isireli kei ira na Juta, vei ira kece na Nona parofita, ira na daurairai, ka tukuna, "Dou vuki tani mai na nomudou i valavala ca, ka maroroya na Noqu i Vunau kei na Noqu i vakaro, me vaka na i vunau taucoko Au sa vakarota vei ira nomudou qase, kei koya Au sa vakauta yani vei kemudou e na gusudra na Noqu tamata na parofita."

¹⁴ Ia era sa sega ga ni via vakarorogo, ka ra sa domoqa ga, me vakataki ira na nodra

qase, ni ra a sega ni via vakabauti Jiova na nodra Kalou.

15 Era sa cata na Nona i vakaro kei na Nona veiyalayalati ka sa cakava oti mada o Koya kei ira nodra qase, kei na Nona i tukutuku ka vakasalataki ira kina, era sa muria ga na i vakatakarakara ni matakau, era dauqaravi matakau, ka vakamuri ira na veimatanitu tale e so ka ra wavoliti ira, o ira ka sa vosa vakaukauwa kina vei ira o Jiova me ra kakua ni cakava na ka era dau kitaka.

16 Era sa biuta tani ga Nona i vakaro taucoko o Jiova na nodra Kalou, ka bulia vei ira e dua na i vakatakarakara kei na rua na luve ni bulumakau, era sa bulia e dua na matakau ceuceu ka qaravi ira na veika kecega era tu e lomalagi, ka qaravi Peali.

17 Era sa soli ira yani na luvedra tagane kei na yalewa mera vakamai ena bukawaqa, na qaravi tevoru, tuva i mau kei na dauvagunu era sa volitaki ira yani kina cakava na ka ca e na mata i Jiova, ka vakavuna vei Koya na cudru.

18 Sa qai katakata sara na Nona cudru o Jiova vei Isireli, ka sa kauti ira tani mai Matana o Koya, sega ni qai vo tale e dua, na yavusa duaduaga i Juta.

19 E ya sega talega ni mai maroroya me taqomaka o Juta na i vakaro i Jiova na nodra Kalou, ia era sa vakamuria ga na i valavala i Isireli era a bulia ga.

20 Sa qai biuti ira laivi o Jiova na nodra kawa na Isireli, vakararawataki ira, ka qai soli ira yani kina na ligadra na dauvakacaca, me yacova ni sa biuti ira tani mai e Matana o Koya.

21 A sa basuki Isireli o Koya mai na vuvala i Tevita, ka ra sa buli Jeropoama na luve i Nipati me tui. Sa qai kauti ira tani mai na Isireli o Jeropoama e na nodra muri Jiova, ka vakavuna vei ira me ra cakava na i valavala ca e levu sara.

22 Era sa muria tikoga na Isireli na i valavala ca kecega i Jeropoama ka cakava o koya, era sega ni lako tani mai kina,

23 Me yacova sara ni sa kauti ira tani taucoko na Isireli o Jiova mai na Matana, me vaka sa tukuna oti mai o Koya vei ira na Nona tamata na parofita, era sa kau tani mai na Isireli e na nodra vanua dina ki Asiria, me yaco sara mai ni kua.

24 Sa qai kauti ira mai na tamata mai Papiloni o tui Asiria, Kuca, Ava, Amaci, mai Sifaravaimi talega, ka mai vakatikori ira e na veikoro e Samaria ka sega o ira na Isireli; era sa qai taura ka taukena na veika kece e Samaria ka vakaitikotiko e na kena veikorokoro.

25 Sa qai yaco, ena i tekitekivu ni nodra sa mai tauyavu e keya, era a sega ni qai rerevaki Jiova; sa qai vakatala yani o Jiova na laione e na kedra maliwa, ka vakamatei ira sara e so.

26 Era sa qai vosa vua na tui Asiria, ka vaka, "Na matanitu o a kauta tani ka mai vakatikora e na veikoro e Samaria era sega ni kila na i valavala ni kena qaravi na Kalou ni vanua; o ya na vuna e vakatalai ira mai kina na laione e na kedra maliwa, ka sa yaco me vakamatei ira vakaidina baleta ni ra sega ni kila na i valavala ni Kalou ni vanua."

27 Sa qai solia yani na nona i vakaro o tui Asiria, ka tukuna, "Dou tala yani e dua na bete dou a kauti ira mai keya; ka laivi koya me lako ka la'ki vakaitikotiko kina, ka me vakavulica vei ira o koya na i valavala ni qaravi Kalou ni vanua."

28 Sa qai dua na bete ka ra a kauta tani mai Samaria sa lako mai ka mai tiko e Peceli, ka mani vakavulici ira sara e na i valavala ni nodra rerevaka na Kalou.

29 Ia na veimatanitu tale eso era sa tomana tikoga na nodra buli ira na veikalou lalai me nodra, ka vakatikori ira e loma ni nodra vale ni lotu e na veivanua cecere ka ra a se tara tu na kai Samaria, mai na veimatanitu kece kei na veikorokoro era vakaitikotiko kina.

30 O ira na turaga ni Papiloni, era sa buli Sukoci Pinoci, o ira na turaga ni Kuca era sa buli Nikali, kei ira na turaga ni Amaci era sa buli Asima,

31 O ira na Avaiti era sa buli Nibasi kei Tataki, kei ira na Sefavaite era sa vakamai ira na

luvedra e na bukawaqa vei Arameleki kei Anameleki na kalou ni Sefavaimi.

³² Era sa qai rerevaki Jiova, ia ena vei wasewase yadudua era sa digitaki mai vei ira eso na bete ni veivanua cecere, ka vakacaboi soro vei ira ena loma ni vale ni lotu e na veivanua cecere.

³³ Era sa rerevaki Jiova, ia era qaravi ira tikoga na nodra veikaloulalai “ me vaka na i valavala ni lotu ni veimatanitu era veimaliwai ka ra a kau tani mai kina.

³⁴ Me yaco mai na siga oqo, era se qarava tikoga na i valavala ni lotu makawa, era sega ni rerevaki Jiova, era sega ni muria na i lesilesi se na nodra veiyalayalati, na i vunau se na i vakaro sa vakarota o Jiova vei ira na luve i Jekope o ira sa vakayacani ira o Koya me o Isireli,

³⁵ O ira sa vakayacora vei ira o Jiova e dua na veiyalayalati ka vakaroti ira kina ka tukuna: "Dou kakua ni rerevaki ira na kalou tani, se mo ni cuva vei ira se qaravi ira se vakacaboi soro vei ira;

³⁶ "Ia o Jiova, ka a kauti kemuni cake mai na vanua o Ijipita e na kaukauwa levu kei na liga e dodo yani, o Koya taudua ga mo ni rerevaka, o Koya taudua ga mo ni qarava, kivei Koya taudua ga mo dou vakacaboi soro kina.

³⁷ "Ia na i lesilesi, na veiyalayalati, na i vunau, kei na i vakaro ka a sa vola o Koya vei kemuni, mo ni qarauna mo ni vakayacora tikoga me Sega ni mudu; mo ni kakua ni rerevaki ira na veikalou tani lalai.

³⁸ "Kei na veiyalayalati Au sa vakayacora vata kei kemudou, mo dou kakua ni guilecava, dou kakua ni rerevaki ira na kalou tani.

³⁹ "Ia o Jiova na nomudou Kalou mo dou rerevaka; e na qai sereki kemudou mai o Koya mai na ligadra taucoko na nomuni meca."

⁴⁰ Ia era sa sega ga ni via vakarokoroko, ka ra sa vakamuria tikoga na i valavala ni lotu makawa.

⁴¹ Era sa rerevaki Jiova na veimatanitu oqo, ia era qarava tikoga na nodra matakau ceuceu, ka vaka talega kina o ira na luvedra kei ira na makubudra era tomana tikoga na ka era a cakava mai na tamadra kei na tubudra, ka yacova na siga oqo.

CHAPTER 18

Sa qai yaco oqo e na i katolu ni yabaki i Osea na luve i Ela, na tui Isireli, sa tekivu me lewa mai Juta o Esekaia na luve i Easi na tui Juta.

² E sa yabaki ruasagavulu ka lima o koya e na nona cabeta cake na i dabedabe vakatui, ka vakatulewa tiko e Jerusalemi me ruasagavulu ka ciwa taucoko na yabaki. Na yaca i tinana o Elai na luvena yalewa o Sakaraia.

³ E cakava o koya na ka e dodonu e na mata i Jiova, me vaka na veika e cakava mai na tamana o Tevita.

⁴ E kauta tani o koya na veivanua cecere ka vorolaka na veiduru tabu e so, tamusulaka na matakau ceuceu ka vorovorolaka vakamatailalai na gata varusa ka a bulia o Mosese, e na siga o ya era a vakama tiko kina na Isireli na ka boi vinaka ka vakatoka me o Niusitani.

⁵ E vakararavi vei Jiova na Kalou nei Isireli, ka sega tale ni dua na tui e liu vei koya e Juta, se o koya e taravi koya mai me tautauvata kei koya.

⁶ E tatakube matua toka o koya vei Jiova; ka sega ni lako tani mai na nona muri Koya, sa maroroya ga na Nona i vakaro, ka a vakarota o Jiova vei Mosese.

⁷ Sa tiko vata ga kei Koya o Jiova, na veivanua kecega e lako kina e vakayaco ka, ia sa vorati tui Asiria o koya ka sega ni via qaravi Koya.

- ⁸ E vakatulewataki ira na kai Filisitia me yaco sara i Kasa kei na i yalayala ni vanua, mai na vale ni vakatawa kina veikoro vakabai.
- ⁹ Ia sa qai yaco, e na i ka va ni yabaki i Esekaia na tui, ka sa i kavitu tiko ni yabaki i Osea na luve i Ela, na tui Isireli, sa lako cake mai o Salimavusa na tui Asiria i Samaria ka tuva i valu wavokita.
- ¹⁰ Ni mai oti na tolu na yabaki era sa taura e na i ka ono ni yabaki i Esekaia, ka sa i ka ciwa ni yabaki i Osea na tui Isireli, sa tauri o Samaria.
- ¹¹ Ia o tui Asiria sa kauti Isireli laivi vakavesu i Asiria ka vakatikori ira mai Ela, e na yasa i Apori, na Uciwai e Koseni, kei na nodra veikoro na kai Mitia,
- ¹² Ni ra sa sega ni rokova na domo i Jiova na nodra Kalou, ka vakacacana na Nona veiyalayalati kei na veika kece e ya vakarota o Mosese na tamata i Jiova; e ra sega ni via rogoca se cakava tale ga.
- ¹³ Ia e na i ka tini ka va ni yabaki i Esekaia na tui, sa lako cake o Sinakiripi na tui Asiria ka valuti ira na veikoro vakabai e Juta ka tauri ira.
- ¹⁴ Sa qai talaki o Esekaia na tui Juta kivei tui Asiria mai Lakisi, ka vaka, ne, "Au sa caka cala; mo lako tani mai vei au; na cava ga o na vakacolata vei au au na sauma." Sa qai vakacolata o tui Asiria vei Esekaia na tui Juta e ono na drau na udolu na dola e na siliva kei na ciwa na drau na udolu na dola e na koula.
- ¹⁵ Sa qai solia vua o Esekaia na siliva taucoko e kune e na vale i Jiova kei na vale ni yau nei koya na tui.
- ¹⁶ A sa qai luvata tani mai o Esekaia na koula mai na katuba ni vale i Jiova kei na veiduru e sa tuvana oti tu o Esekaia na tui Juta, ka solia yani vei tui Asiria.
- ¹⁷ Ia o tui Asiria sa qai tala yani na Tatani, na Rapisarisi, kei na Rapisaki mai Lakisi, kei na dua na mataivalu levu i Jerusalemi vei Tui Esekaia. Era sa lako cake ka lako mai i Jerusalemi. Ia ni ra sa yaco mai e ratou sa tucake tu e na yasa ni salisali ni wai na tobu wai e cake, ka toka e na bati ni sala kina Rara Sinai.
- ¹⁸ Ena gauna e ratou sa kacivi koya oti kina na tui, o Iliakimi na luve i Ilikana, o koya e lewa na vale, o Sipina na vunivola, kei Joa na luve i Esafa, na daunivolavola, e ratou sa lako mai tuba vei ira.
- ¹⁹ Sa qai tukuna vei ira o Rapisaki, "Mo tukuna oqo vei Esekaia, 'Sa tukuna oqo na tui levu na tui Asiria: "Na nuidei cava oqo o vakararavi tiko kina?"
- ²⁰ "O tukutukuna tiko ni tiko na i tuvatuva kei na kaukauwa vakaivalu, ia era ka ni vosavosa ga. O cei tale beka o vakararavi tiko vua mo via vorati au kina?"
- ²¹ "Raica 'qo! O sa vakararavi tiko kina i titoko ni gasau kavoro, o Ijipita, kevaka ena ravi kina ligana e dua na tamata, ena lako yani ki ligana ka vakamavoataka. E na vaka talega o ya o Fero na tui Ijipita kevaka e vakararavi vua e dua.
- ²² "Ia kevaka o tukuna vei au, 'Keimami vakararavi vei Jiova na neimami Kalou,' e sega beka ni o Koya na Nona vanua cecere kei na Nona i cabocabo ni soro e sa kauta tani o Esekaia, ka tukuna vei Juta kei Jerusalemi 'O dou na lotu e na i cabocabo ni soro oqo mai Jerusalemi'?"
- ²³ "Ena vuku ni ka oqo, au sa kerei iko, mo cakava e dua na yalayala vua na noqu turaga, na tui Asiria, au na qai solia vei iko e rua na udolu na ose " kevaka o rawa ni rawati ira mai mera vodoka!
- ²⁴ "O na vakasuka lesu rawa vakacava e dua na kavetani mai na i veta e ra ni nona tamata na noqu turaga, ka mo qai biuta na nomu vakararavi ki Ijipita me baleta na qiqi ni valu kei ira na dau vodo ose?"
- ²⁵ "Au sa lako cake mai oqo ka sega o Jiova kina vanua oqo me'u vakarusa? Sa tukuna

vei au o Jiova, 'Mo curuma yani na vanua oqori, ka vaqeaavutaka.'"

26 E ratou sa qai tukuna vei Rapisaki o Iliakimi na luvei Ilikaia, o Sipina kei Joa, "Au kerea mo vosa mada vei keitou na nomu tamata e na vosa vaka ni rawa ni keitou kila, ka mo kakua ni vosa vei keitou e na vosa vaka Iperiu ni ra vakarorogo tiko na tamata era tiko ena bai."

27 Era sa tukuna yani na Rapisaki vei iratou, "E talai au beka mai na noqu turaga kivua na nomudou turaga vei kemudou talega me keitou tukuna na vosa oqo, ka sega vei ira na tamata era dabe tiko e na bai, e ra na kania ka gunuva talega na nodra benu vata kei kemudou?"

28 Era sa qai tucake na Rapisaki ka kaci vakadomoi levu e na vosa vaka Iperiu, ka vaka, "Ni rogoca na nona vosa na tui levu, na tui Asiria!"

29 "Sa tukuna na tui: 'Dou kakua ni vakatara me vakaisini kemudou o Esekaia, ni na sega ni rawa vei koya me sereki kemudou mai na ligana;

30 'Se mo dou vakatarai Esekaia me vakayacora mo dou vakararavi vei Jiova, ka tukuna, "Ena sereki keda vakaidina o Jiova; e na sega ni soli yani na koro oqo kina ligana na tui Asiria."

31 "Dou kakua ni vakarorogo vei Esekaia, ni sa vosa vakaoqo na tui Asiria, 'Dou veisaututaki vata kei au ena dua na ka ni loloma ka lako mai vei au i tuba; ka dou na kana vakayadua oi kemudou mai na nona vaini kei na veitamata yadua mai na nona lolo, ka na gunuva talega na tamata yadua na wai mai na nona i vurevure ni wai;

32 'Me yacova na noqu lako mai ka kauti kemudou yani kina dua na vanua e vaka ga na nomudou vanua, na vanua ni kakana kei na waini vou, na vanua ni madrai kei na veivaini, na vanua ni veiolive kei na deni o ni, me rawa ni dou bula kina ka sega ni mate. Ia dou kua ga ni vakarorogo vei Esekaia, de na qai rawai kemudou, e na nona tukuna, "O Jiova ena sereki keda."

33 'E dua beka na kalou ni veimatanitu cava ga e sa bau vakabula na nona vanua mai na liga i tui Asiria?

34 'E vei o ira na kalou ni Amaci, kei Arapati? E vei o ira na kalou ni Sifavaimi kei Ina kei Aiva? Era sa vakabulai Samaria beka mai na ligaqu?

35 'O cei beka na Kalou mai na nodra vanua me vakabula rawa na nodra matanitu mai na ligaqu, me rawa kina vei Jiova me vakabulai Jerusalemi mai na ligaqu?"

36 Era sa vakadigagalu o ira kece na tamata ka sega ni sauma yani vua e dua na vosa; ni sa vakarota mai na tui oqo, "Dou kakua ni sauma."

37 E ratou sa qai lako mai o Iliakimi na luvei Ilikaia, o koya sa daulewa na vale, o Sipina na vunivola, kei Joa na luve i Esafa, na dauni volavola, kivei Esekaia ka dresulaka na nodratou i sulu, ka tukuna vei koya na nodra vosa na Rapisaki.

CHAPTER 19

1 Ia sa qai yaco, ni sa rogoca o Esekaia na tui, sa basuraka nona i sulu, ubi koya e na i sulu taga, ka curu yani kina vale i Jiova.

2 Sa qai talai Iliakimi o koya e lewa na vale, o Sipina na vunivola, kei ira na qase vei ira na bete, ka ra ubi e na i sulu taga, kivei Aisea na parofita na luve i Emosi.

3 Era sa tukuna vua, "Oqo na ka sa tukuna o Esekaia: 'E dai oqo, e siga ni ca, kei na veivunauci, kei na vosa vakacaca, ni ra sa lako mai na gone mera sucu, ia sa sega ga na kaukauwa me kauti ira yani ki liu.

4 'De sa na rogoca beka o Jiova na nomuni Kalou na vosa kecega era sa cavuta na

Rapisaki, o koya ka tala mai na nona turaga o tui Asiria me vosabecataka na Kalou bula ka na vunauca na vosa sa rogoca o Jiova na nomudou Kalou. Ena vuku ni ka oqo, mo dou laveta cake na nomudou masu me baleti ira na kena vo era se tiko."

⁵ E ratou sa qai lako mai vei Aisea na tamata i Tui Esekaia.

⁶ Sa qai vosa o Aisea ka tukuna vei ira, "Mo dou tukuna oqo vua na nomudou turaga, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova: "Dou kakua ni rerevaka na vosa dou sa rogoca, ka sa vosavakacacataka Au kina na tamata i tui Asiria.

⁷ "Au na vakatala vakaidina vei koya e dua na yalo, ka na rogoca o koya e dua na i tukutuku vuka, ka na lesu tale kina nona vanua; Au na qai vakayacori koya me bale e nai seleiwau e na nona vanua." ""

⁸ Sa qai lesu tale yani o Rapisaki, ka kunei tui Asiria ni sa valuti Lipina tiko, ni sa rogoca o koya ni sa biuti Lakisi mai.

⁹ Na tui sa qai rogoci Tiriaka na tui "Raica, sa lako mai o koya me vala vata kei iko." Sa qai tala tale yani o koya e dua vei Esekaia, ka vaka,

¹⁰ "Mo qai tukuna oqo vei Esekaia na tui Juta, ka tukuna: 'Kakua ni vakatara na nomu Kalou o koya o vakararavi tiko vua me vakaisini iko, ka vaka, "Ena sega ni soli o Jerusalemi kina liga i tui Asiria."

¹¹ 'Raica! o sa na rogoca oti na ka era a cakava na vei tui eso ni Asiria kina vanua taucoko e na nodra vakarusai ira; o na bula rawa beka li o iko?

¹² 'E vakabulai ira beka na kalou ni veimatanitu eso o ira sa vakarusai ira o tamaqu? O Kosani, Arani, kei Risifa, kei ira na kai Iteni ka ra tiko mai Tilasari?

¹³ 'E vei o tui Amaci? O tui Aripati, kei koya na tui ni koro levu o Sifaraimi, kei Aiva?"

¹⁴ Sa ciqoma sara na i vola o Esekaia mai na ligai koya na i talaki, ka wilika sara; sa qai cabe cake yani o Esekaia kina vale i Jiova, ka tevuka e na mata i Jiova.

¹⁵ Sa qai masu o Esekaia e na mata i Jiova, ka tukuna: "Oi kemuni Jiova na Kalou nei Isireli, o Koya sa tiko e na kedrau tadruga na Jerupi, o ni sa Kalou, oi Kemuni Duaduaga, e na veimatanitu kece e vuravura. O ni a bulia na lomalagi kei na vuravura.

¹⁶ "Mo ni vakala mada na daligamuni, Turaga Jiova ka rogoca, Mo ni dolava mada na matamuni, Jiova ka raica; ka rogoca na vosa i Sinakiripi, ka sa vakauta oti mai me vaka na Kalou bula.

¹⁷ "E dina, Jiova, o ira na tui kei Asiria era sa vakacacana sara vakalevu na veimatanitu kei na nodra qele,

¹⁸ "Ka ra sa va kama na nodra vei kalou matakau; ni ra a sega ga ni kalou, era cakacaka ga ni liga ni tamata " na kau kei na vatu. O ya era sa vakarusa kina.

¹⁹ "O koya oqo, oi Kemuni Jiova na neimami Kalou, au masu, Mo ni vakabulai keimami mai na ligana, mera na kila kina na veimatanitu e vuravura ni sa i Kemuni duaduaga o Jiova na Kalou, oi Kemuni duadua ga."

²⁰ Sa qai veitalai yani o Aisea na luve i Emosi vei Esekaia, ka vaka, "Sa i koya oqo na ka e tukuna o Jiova na Kalou nei Isireli: 'Baleta ni o sa masu mo vatonaki Sinakiripi na tui Asiria vei Au, Au sa rogoca.'

²¹ "Sa i koya oqo na vosa sa vosataka mai o Jiova me baleti koya: 'Na goneyalewa savasava ni Saioni, Sa raici iko sobu ka dredrevaki iko ni o ka beci. Na goneyalewa ni Jerusalemi Sa kurea na uluna e dakumu!

²² 'O cei o sa vakalolovirataka ka vosavakacacana? Kivei cei sa voqa vakalevu kina na domomu, Ka tadola yani na matamu i cake? Ka vorati Koya na Yalosavasava ni Isireli.

²³ Vei ira na nomu i talai o sa raici Jiova kina vaka ca. Ka tukuna: "E na kena bini kasauru tu na noqu qiqi ni valu, Au sa cabe cake mai kina dela ni ulunivanua, Kina i yalayala kei

Lepanoni; Au na taya sobu na kena veisitari balavu Kei na kena kaukauwa digitaki: Au na curuma yani na kena yawa sara ni yalayala Kina kena veikau vivinaka

24 Au sa kelia ka gunuva na wai vulagi Ena qeteqete ni yavaqu Au sa vakamacara kece na uciwai lalai ni tataqomaki."

25 'E sega beka ni o rogoca e na veigauna sa oti Au a cakava vakacava Ena veigauna sa oti ena noqu a veibuli? Au a sa vakauta tiko mai me yacova oqo, Mo na yaco kina Mo koro vakabai sa talaraki sobu kina i binibini ni vakacacani.

26 Ia oqo e lailai walega na kaukauwa e tiko vei ira na tiko kina. Era sa rere vakalevu ka bikai; Era sa vaka na co ni vanua Kei na kau ni wai drokadroka Sa vaka na co ni dela ni vale Kei na witi sa vakacacani ni bera ni tei

27 'Ia au sa kila na vanua o tiko kina Na nomu curu yani tuba kei na nomu curu mai loma.

28 Baleta na nomu cudru katakata vei Au Kei na nomu veivakasosataki E sa lako cake mai ki daligaqu o ya na vuna Au na vakaciqira na noqu siwa e na qara ni ucumu kei na i tatarovi kina tebe ni gusumu Au na qai vakasukai iko lesu tale Ena sala ga o a muria mai.

29 'Oqo e na i vakatakilakila vei iko o na kania e na yabaki oqo na ka ga e bula vakai koya E na i karua ni yabaki na veika ga e tubu cake mai na ka e tautauvata o ya. Ia e na i katolu talega ni yabaki na kabukaburaki kei na tatamusuki Dou tea na veivaini ka kania sara na vuana.

30 O ira na vo ni wasewase era sa dro mai na vuvale i Juta Ena ti sobu tale na wakadra, Ka na tubu dodonu cake na vuadra.

31 Ia mai Jerusalemi e na lako mai na kena e vo tiko. Kei ira era a dro mai na Ulunivanua o Saioni, Na lomakatakata i Jiova ni lewe vuqa e na cakava na ka oqo.'

32 "Ia sa tukuna vakaoqo o Jiova me baleta na tui Asiria: 'Ena sega ni lako mai o koya kina koro oqo Se me na vanataka e keya e dua na gasau Se me lako mai liu e na i sasabai Se me tara cake e dua na i binibini qele me vorata na mataivalu.

33 Na sala ena muria mai, Na sala vata o ya e na muria lesu tale; Ena sega kina ni lako mai o koya kina koro oqo.' Sa tukuna oqo o Jiova.

34 'Ni'u na taqomaka na koro oqo, Me'u vakabula Ena Vukuqu kei na vuku i Tevita o koya na Noqu tamata.'"

35 Sa qai mani yaco e na dua na bogi sa lako yani na agilosu i Jiova, ka vakamatea e na loma ni nodra keba na kai Siria e dua na drau walusagavulu ka lima na udolu; ia ni ra sa yadra e na mataka lailai na tamata, sa tu e keya na yagodra sa ra mate kece.

36 Ia o Sinakiripi na tui Asiria sa qai biubiu e na nona i lakolako lesu, me lako i vale, ka sa la'ki tiko i Ninive.

37 Sa qai mani yaco, ni sa lotu tiko o koya e na loma ni vale ni soroi Nisiroki na nona kalou, a rau sa vakamatei koya e na i seleiwau na luvena o Ataramiliki kei Sarisiri, ka rau mani dro yani i Ararata. Sa qai mai lewa o Isaratonu e na nona i tutu.

CHAPTER 20

Sa Vakabalavutaki Tale Na Bula Nei Esekaia 1 E na gauna o ya sa tauvimate o Esekaia ka mani voleka sara ni mate. Sa qai lako vei koya o Aisea na parofita na luvei Emosi ka tukuna vua, "Sa vosa vakaoqo o Jiova: 'Mo cokonaka vinaka na nomu vuvale, ni o na mate vakaidina ka sega ni bula.'"

2 Sa qai vuki o koya kina lalaga, ka masu vei Jiova, ka vaka,

3 "Mo ni nanuma mada oqo, i Jiova, au masu, e na noqu dau lako voli e Matamuni e na dina kei na yalododonu, ka'u sa cakava ga na ka e dodonu e Matamuni." Sa tagi vakalevu

sara o Esekaia.

⁴ Sa qai yaco, ni se qai yaco tikoga o Aisea e loma donu ni rara, sa yaco mai vei koya na vosa i Jiova, ka tukuna mai vua,

⁵ "Mo Iesu tale ka tukuna vei Esekaia na nodra i liuliu na Noqu tamata, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova, na Kalou nei Tevita na tamamu: "Au sa rogoca na nomu masu, Au sa raica na wai ni matamu, Au na vakabulai iko vakaidina. Ena i katolu ni siga o na cabe cake kina vale i Jiova.

⁶ "Au na kuria tale na nomu siga me tinikalima tale na yabaki. Au na vakabulai iko kei na koro oqo mai na liga i tui Asiria; Ka'u na taqomaka na koro oqo e na Vukuqu, kei na vukuna na Noqu tamata o Tevita.""

⁷ Sa qai vosa o Aisea, ka tukuna. "Mo taura e dua na i buli lolo." Era sa taura ka buluta kina na nona bo, ka sa bula cake sara mai o koya.

⁸ Sa qai tukuna o Esekaia vei Aisea, "Nai vakatakilakila cava e tiko ni na vakabulai au o Jiova, ka'u na lako cake talega kina ki na vale i Jiova e na i katolu ni gauna?"

⁹ Sa qai vosa o Aisea, ka tukuna, "Sa i koya oqo na i vakatakilakila vei iko mai vei Jiova, ni na cakava o Jiova na ka e sa vosa oti kina o Koya; me toso i liu na i yaloyalo me tini na i kalawa se me suka tale i muri me tini na i kalawa?"

¹⁰ Sa qai sauma yani o Esekaia, "E ka rawarawa ga na kena lako sobu na i yaloyalo me tini na i kalawa; sega, laiva mada me suka i muri na i yaloyalo me tini na i kalawa."

¹¹ Sa qai kaci yani o Aisea vei Jiova, ka sa vakasuka tale mai o Koya na i yaloyalo me tini na i kalawa i muri, ka lako sobu kina na i vakatakilakila ni matanisiga i Easi.

¹² E na gauna o ya o Pirotaki-Palatani na luve i Palatani, na tui Papiloni, sa kauta e dua na i vola kei na ka ni loloma vei Esekaia, ni sa rogoca o koya ni tauvimate tiko o Esekaia.

¹³ Sa vakarogoci iratou vakavinaka o Esekaia, ka vakatakila vei iratou na veivale taucoko ni nona i yau " na siliva kei na koula, na kaloni kei na waiwai ni lumu, kei na nona i yaragi " kei na ka kecega e kunei e na nona i yau. E sega tale e dua na ka me tiko e nona vale kei na nona matanitu e sega ni vakatakila vei ira o Esekaia.

¹⁴ Sa qai lako o Aisea na parofita vei Tui Esekaia, ka tukuna vua, "Na cava e ratou tukuna na tamata oqo ka ra lako talega mai vei iko mai vei?" Sa tukuna sara o Esekaia, "Era lako mai na dua na matanitu yawa sara, mai Papiloni."

¹⁵ Sa qai tukuna, "Na cava so era sa kunea ena nomu vale?" Sa sauma o Esekaia, "Era sa raica na ka kecega e tu e noqu vale; sega tale ni qai vo e dua na ka e na noqu i yau, ka'u sega ni vakatakila vei ira."

¹⁶ Sa qai tukuna o Aisea, vei Esekaia, "Rogoca na vosa i Jiova:

¹⁷ 'Raica, sa lako tiko mai na siga, na ka kece oqori e tiko ena nomu vale, kei na veika kece era a binia tiko mai na nomu qase, me yacova na siga oqo, e na kau kece yani ki Papiloni; sega ni dua tale na ka me vo,' sa tukuna oqori o Jiova.

¹⁸ 'Era na kauta laivi talega e so na luvemudou tagane ka ra lako sobu mai vei kemudou, o koya dou na vakasucuma, ka ra na la'ki euniki (matanivanua) e na vale nei tui Papiloni."

¹⁹ Sa qai tukuna o Esekaia vei Aisea, "Sa rui vinaka na vosa i Jiova o sa cavuta!" Ni sa tukuna o koya, "Ena sega beka na vakacegu kei na dina e na noqu veisiga?"

²⁰ Ia na vo ni vei cakacaka kece i Esekaia " nona kaukauwa, na nona a cakava rawa e dua na tobu wai kei na sala ni wai me vakau mai kina na wai ki na koro " e sega li ni ra volai tu e na i vola tukutuku ni veigauna baleti ira na tui e Juta?

²¹ Sa qai mai moce yani O Esekaia kei ira nona qase. Sa mani taura o Manasa na luvena na lewa me kena i sosomi.

CHAPTER 21

E se qai yabaki tinikarua walega o Manasa e na nona sa mai tui, ka lewa mai Jerusalemi o koya me limasagavulu ka lima na yabaki. Na yaca i tinana o Ifasipa.

² E caka ca o koya e na mata i Jiova, me vaka na nodra caka ca na veimatanitu e vakasevi ira tani o Jiova e matadra na Isireli.

³ E a tara cake tale o koya na veivanua cecere a sa vakarusa mada na tamana o Esekaia; e vakaduria cake tale na i cabocabo ni soro i Peali, ka cakava tale e dua na matakau ceuceu, me vaka a cakava o Eapi na tui Isireli; ni a qaravi ira na veika buli kei lomalagi ka cuva vei ira.

⁴ E tara talega na i cabocabo ni soro ena vale i Jiova, ka sa vosa oti kina o Jiova, "Mai Jerusalemi ga Au na biuta kina na yacaqu."

⁵ E tara talega na i cabocabo ni soro me baleti ira na veika buli kei lomalagi e na loma ni rua na rara vakabai e na vale i Jiova.

⁶ E vakayacora vei ira na luvena me ra vakamai e na bukawaqa, e cakava talega me daurairai, e vakatevoro, ka i lawalawa vata kei ira na daucurumi yalovelavela, kei na dau sova yaqona. E toro cake duadua na ka ca e cakava e na mata i Jiova, ka vakacudrui Koya kina vakaca.

⁷ E ya ceuta e dua na matakau i Asira ka sa cakava oti, e na vale ka sa vosa oti kina o Jiova vei Tevita kei Solomoni na luvena, "E na vale mai Jerusalemi talega Au sa digitaka oti mai vei ira na yavusa e Isireli, Au na vakatikora kina na yacaqu me sega ni mudu;

⁸ "Io Au sa na sega ni qai vakayacora tale vei ira na Isireli mera veilakoyaki mai na vanua Au a sa solia oti vei ira nodra qase " kevaka walega mera qaqarauni me ra cakava na ka kecega Au sa vakarota vei ira, kei na lawa kecega sa vakarota vei ira na Noqu tamata o Mosese."

⁹ Ia era sega ga ni via vakarorogo, ka sa lari ira o Manasa mera cakava vakalevu tale na ca me vaka na veimatanitu sa vakarusai ira o Jiova e matadra na Isireli.

¹⁰ Sa qai vosa o Jiova ena gusudra na Nona tamata na parofita ka vaka,

¹¹ "Me vaka ni sa cakava o Manasa na tui Juta na veika ca vakasisila oqo (e sa toro sobu sara kina na ka ca e kitaka o koya mai vei ira na Amoraiti ka ra liu vei koya, ka sa vakayacori Juta me i valavala ca kei na nona matakau),

¹² "Sa tukuna kina vakaoqo o Jiova na Kalou nei Isireli; 'Raica, Au sa kauta mai e dua na kalouca levu e Jerusalemi kei Juta, ia o koya ga e rogoca, e na qasikanunu kina na daligana ruarua.

¹³ 'Au na qai vakadreta e Jerusalemi na wa ni vakarau kei Samaria kei na i vakarau dodonu ni vuvale i Eapi, Ka'u na savati Jerusalemi me vaka e dua e qusia na veleti, me qusia ka vuki vakatoboicutaki koya.

¹⁴ 'Au na qai biuti koya laivi na kena vo ni Noqu i votavota ka soli ira yani kina ligadra na nodra meca; ka ra na yaco me ra tamata vakacacani ka kovei vakaukauwa mai vei ira na kedra meca,

¹⁵ 'Baleta ni ra sa cakava e mataqu na ka ca, ka ra sa vakacudrui Au me tekivu mai na gauna era lako tani kina mai Ijipita na nodra qase, me yacova na siga oqo."

¹⁶ A sa qai vakadavea vakalevu o Manasa na dra ni tamata dodonu, me yacova ni sa vakasinaiti Jerusalemi mai na dua na muana kina dua tale, me vaka ni sa tu nona i valavala ca, sa vakayacori Juta talega me valavala ca, mera cakava na ka ca e na mata i Jiova.

¹⁷ Ia na kena vo ni veika e cakava o Manasa na ka kece e cakava, na i valavala ca e a

vakayacoraOe sega ni volai tu e na i vola tukutuku ni veigauna me baleti ira na tui e Juta?

¹⁸ Sa moce vata kei ira nona qase o Manasa ka sa bulu ena nona yasa ni vale, o ya e nai teitei mai Usa. Sa qai lewa o Emoni me kena i sosomi.

¹⁹ A se qai yabaki ruasagavulu ka rua o Emoni e na nona sa mai tui, ka lewa mai Jerusalemi, me rua na yabaki. Na yaca i tinana o Mesulemeci na luve i Arusi na kai Jotipa.

²⁰ Sa dau caka ca o koya e na mata i Jiova, ka ucuya ga na ka e dau cakava na tamana o Manasa.

²¹ E lakova talega o koya na sala e dau muria voli mai o tamana; ka qaravi ira na kalou matakau ka dau qaravi ira mai o tamana, ka lotu vei ira.

²² E biuti Jiova tani na Kalou ni nodra qase ka sega ni muria na sala i Jiova.

²³ Era sa qai bukiveretaki Emoni o ira na nona tamata, ka vakamatei koya na tui ena nona loma ni vale.

²⁴ Ia o ira na lewe ni vanua era sa qai vakamatei ira na i lawalawa era a bukiveretaka na Tui o Emoni. Era sa qai buli Josaia na luvena o ira na lewe ni vanua me kena i sosomi e na i tutu vakatui.

²⁵ Ia na kena vo ni cakacaka i Emoni ka cakava o koya, e sega li ni volai tu ena i vola ni kedra i tukutuku ni veigauna na tui e Juta?

²⁶ Sa qai bulu o koya e na nona i bulubulu e nai teitei e Usa. Sa mani lewa o Josaia me sosomitaki koya.

CHAPTER 22

A se qai yabaki walu o Josaia e na nona sa cabeta cake na i tutu vakatui, ka lewa mai Jerusalemi o koya me tolu sagavulu ka dua na yabaki Na yaca i tinana o Setita na luve i Ataia na kai Posikaci.

² Sa cakava o koya na ka e dodonu e na mata i Jiova, ka muria na sala kecega nei tamana o Tevita; e sega ni vuki tale o koya kina yasana i matau se kina i mawi.

³ Sa qai yaco, e na i ka tinikawalu ni yabaki nei Tui Josaia, sa talai Safani na Vunivola mai na tui na luve i Asalaia na luve i Mesulame, kina vale i Jiova ka vaka:

⁴ "Lako cake vei Ilikaia na bete levu, me wilika mada na i lavo sa kau oti mai kina vale i Jiova, ka ra a kumuna mai vei ira na tamata oiratou na i vakatawa ni katuba.

⁵ "Ia me qai veisoliyaki sara yani kina ligadra era cakava tiko na cakacaka, o ira era vakaraica tiko na vale i Jiova; ka me ra na qai solia yani vei ira era tiko ena loma ni vale i Jiova era cakava tiko na cakacaka, me vakavinakataki kina na veitikina e ca e na vale "

⁶ "Vei ira na cakacaka vakamatai, dautara vale, dauta vatu" ka me voli talega mai kina na kau kei na vatu sa ta me caka vakavinaka kina na vale.

⁷ "Ena sega soti sara ni na gadrevi kina e dua na daunivika me wilika na i lavo e soli yani kina ligadra, baleta ni ra sa cakacaka tikoga o ira e na yalodina."

⁸ Sa qai tukuna o Ilikaia na bete levu vei Safani na vunivola, "Au sa kunea na i Vola ni Vunau e na vale nei Jiova." Sa qai solia sara yani na i vola o Ilikaia kivei Safani, ka sa wilika sara yani o koya.

⁹ Sa mani lako sara yani o Safani na vunivola kivua na tui, kauta tiko yani na vosa ni tui, ka tukuna, "Na nomuni tamata e ra sa kumuna na i lavo ka kune e na loma ni vale, ka ra sa solia sara yani kina ligadra na cakava tiko na cakacaka, ka ra vakaraica tiko na vale nei Jiova."

¹⁰ Sa tukuna sara yani o Safani na vunivola vua na tui, "O Ilikaia na bete e sa solia vei au

e dua na i vola." Sa qai wilika sara yani o Safani e na mata ni tui.

11 Sa qai yaco, ni sa rogoca na tui na vosa mai na i Vola ni Vunau, sa basuraka na nona i sulu.

12 Ia na tui sa vakaroti Ilikaia na bete o Eikami na luve i Safani, Ekibori na luve i Maikaia, Safani na vunivola, kei Esaia na nona tamata na tui, ka vaka,

13 "Lako, la'ki vakatarogi Jiova baleti au, baleti ira na tamata ka me baleti Juta taucoko ka me baleta na vosa e na i vola ka sa qai kune ogo; ni sa rui ka levu na cudru i Jiova sa tubu mai me baleti keda, ka ra a vakavuna mai na noda qase ni ra a sega ni talairawarawa ena veivosa ni vola ogo, me ra cakava me vaka na ka e volai me baleti keda."

14 Ia o Ilikaia na bete, Eikami, Ekipari, Safani, kei Esaia e ratou sa lako vei Ulata na parofita yalewa, na wati Salumi na luve i Taikava, na luvei Arasi, na dauqarava na kovate ni sulu. (Sa vakaitikotiko mai Jerusalemi o koya, ena i karua ni Wasewase). Era sa veitalanoa vata kei koya.

15 Sa qai tukuna vei ira o koya, "Sa i koya ogo na ka sa tukuna o Jiova na Kalou nei Isireli, 'Tukuna vua na tamata ka talai iko mai vei Au,

16 "Sa tukuna vakaoqo o Jiova: 'Raica, Au na kauta mai e dua na ca levu e na vanua ogo kei ira na lewena " na veivosa taucoko ni vola ka wilika o tui Juta "

17 'Baleta ni ra sa guilecavi au ka ra vakacabora na ka boi vinaka ki na veikalou e so, ka ra sa vakacudrui au kina me'u cudruvaka na ka sa kitaka na ligadra. o koya ogo ena tara na vanua ogo na noqu veicudruvi ka na sega ni bokoci rawa.'"

18 "Ia ena nona sa talai kemudou O tui Juta mo dou mai vakamalumalumutaki kemudou ena matai Jiova, 'ni sa cavuta tu na vosa i Jiova: "me vaka dou sa wilika ni na vakarusa na vanua"

19 "Ka sa yacovi kemudou kina na yalo e lokomi kei na veivutuni ena matai Jiova, ka dou dresulaka na nomudou i sulu ka tagi e mataqu ena cudru kei na rarawa ena yacovi kemudou, ka au sa rogoci kemudou," sa tukuna o Jiova.

20 "Au na tokitaki kemudou rawa vei ira nomudou qase mo dou la'ki tiko vakacegu kina ena nomudou i bulubulu, ka na sega ni na raica na matamudou na ca levu au na cakava ki na vanua ogo.'"" Era sa qai kauta lesu vua na tui na i tukutuku ogo.

CHAPTER 23

Sa qai talaki yani na tui mera soqoni kece mai o ira na qase e Juta kei Jerusalemi vei koya.

2 Sa cabe cake sara na tui kina vale nei Jiova kei ira kece na turaga ni Juta, kei ira talega na lewenivanua e Jerusalemi " o ira na bete kei na parofita kei ira kecega na tamata, o ira na lalai kei ira talega era rogo. Sa qai wilika mera rogoca na veivosa kecega e tu e na i Vola ni Veiyalayalati ka a kune e vale nei Jiova.

3 Sa tucake tu na tui e na dua na yasa ni duru ka cakava e dua na veiyalayalati e na mata i Jiova, mera muri Jiova ka maroroya Nona i Vakaro kei na Nona i Tukutuku kei na i Nona i lesilesi, e na yalona taucoko, kei na lomana talega, me vakayacori na vosa ni veiyalayalati ogo ka volai tu e na i vola. Era sa qai vakadeitaka na tamata mera sa tucake e na vuku ni veiyalayalati.

4 Sa qai vakaroti Ilikaia na bete levu o koya na tui, o ira na bete e na i karua ni veta, kei ira na i vakatawa ni katuba, me ra sa kau tani mai na vale nei Jiova na i yaya kece ka ra a buli me nei Peali, vei Asira, kei ira na veika buli kei lomalagi; ka mani vakamai ira e na

taudaku kei Jerusalemi e na rara mai Kitironi, ka me kau yani na kedra dravusa ki Peceli.

⁵ Sa qai biuti ira laivi na bete dauqaravi matakau ka ra a vakatabui ka vakayagataki tu mai vei tui Juta mera va kama na ka boivinaka e na veivanua cecere e na veikoro e Juta kei na veivanua kece ka wavoliti Jerusalemi, kei ira na va kama na ka boivinaka vei Peali, kina matanisiga, na vula, na veikalokalo, kei na veika buli e lomalagi.

⁶ Sa qai kauta mai tuba na matakau ceuceu mai na vale nei Jiova kina Uciwai o Kitironi e na taudaku kei Jerusalemi, mani vakamai ira e na Uciwai e Kitironi me ra dravusa ka qai kaburaka yani na kena dravusa kina nodra i bulubulu na tamata e keya.

⁷ Sa qai basuraka sobu na veivale ni tovo duka nodra na tamata ca ka ra tiko e loma ni vale i Jiova, na we ni liga ni nodra talitali na marama kina matakau ceuceu.

⁸ Ka sa kauti ira kece mai na bete taucoko e veikorokoro e Juta, ka vakacacana na veivanua cecere era a vakama tiko kina na ka boivinaka na bete, mai Kipa ki Pierisepa; a sa basuraka sobu tale ga o koya na veivanua cecere e na matamata ka toka ravita na i curucuru ni Matamata i Josua na kovana ni koro, ka tiko ena yasa i mawi ni matamata ni koro.

⁹ E dina ni ra sa sega ni lako cake mai na bete ni veivanua cecere kina i cabocabo ni soro i Jiova mai Jerusalemi, ia era sa kana madrai sega ni vakaleveni vata ga kei ira na wekadra.

¹⁰ Sa qai vakacacani Topeci, ka tiko e na Buca vei ira na Luve i Inomi, ka sega kina ni dua e rawa ni cakava na luvena tagane se luvena yalewa me vakamai e na bukawaqa vei Molohe.

¹¹ Sa vakauti ira tani na ose ka ra a vakacabora tu na tui e Juta kina matanisiga, e na i curucuru kina vale i Jiova, e na loma ni rumu i Necani- Meliki, na i liuliu ka tiko e na rumu o ya, ka vakamai ira na qiqi ni valu e na bukawaqa.

¹² Na i cabocabo ni soro ka tiko ena delavuvu, na rumu e cake i Easi, ka ra a tara na tui e Juta, kei na i cabocabo ni soro ka a tara o Manasa e na rua na rara ni vale i Jiova, sa basuraka sobu na tui ka vakavurumemeataka, ka kaburaka yani na kedra kuvu kina Uciwai o Kitironi.

¹³ Sa qai vakacacana na veivanua cecere na tui ka toka e na tokalau kei Jerusalemi, ka ceva tiko ni Ulunivanua ni Vadi Ca, ka a tara mada kina o Solomoni na tui me nei Asitoreci na nodra ka vakasisila na tamata i Amoni.

¹⁴ Ka sa vorovorolaka na veiduru eso ka taya sobu na matakau ceuceu, ka vakasoqona vata na sui ni tamata mera tu ena vanua o ya.

¹⁵ Kei na so tale na i cabocabo ni soro ka tiko mai Peali, kei na vanua cecere ka a vakaivalavalacataki Isireli kina o Jeropoami na luve i Nipati, a sa tara ruarua kina na i cabocabo ni soro kei na vanua cecere ka basuraka sobu; ka sa va kama na vanua cecere ka vakavurumemeataka, qai mai va kama yani na matakau ceuceu.

¹⁶ Ni sa vuki mai o Josaia, sa raica na veibulubulu e ulunivanua. Sa qai talaki yani o koya mera vakasoqoni kece mai na sui mai na i bulubulu ka qai mai vakamai ira yani e na i cabocabo ni soro ka vakadukadukalitaka sara me vaka na vosa i Jiova ka vunautaka na Nona tamata, o koya e talaucaka tiko na vosa oqo.

¹⁷ Sa qai tukuna o koya, "Na vatu ni bulubulu cava oqo au sa raica?" Era sa qai tukuna vua na turaga e nakoro, "Oqo na i bulubulu nei koya na tamata ni Kalou ka lako mai Juta, ka vunautaka na veika oqo dou a sa cakava ka vorata na i cabocabo ni soro e Peceli."

¹⁸ Sa qai tukuna, "Laivi koya ga me kakua ni dua e tara na suina." Era sa qai laiva tu ga na suina, kei na suidra na parofita ka kune mai Samaria.

¹⁹ Sa kauta tani talega o Josaia na vale ni lotu ena vanua cecere era tiko ena koro o Samaria, ka ra a se tara mai na tui e Isireli me ra vakacudrui Jiova kina, ka qai cakava vei

ira o koya na ka kecega e ya cakava ki Peceli.

²⁰ E vakamatei ira taucoko na bete ni vanua cecere era tiko e keya, e na i cabocabo ni soro, ka va kama yani kina na suidra na tagane, ka qai lesu tale i Jerusalemi.

²¹ Sa qai vakaroti ira na tamata taucoko na tui, ka tukuna, "Ni maroroya na Lako Sivia kivei Jiova na nomuni Kalou, me vaka e volai tu e na i Vola ni Veiyalayalati."

²² Na Lako Sivia vaka koya a sa sega tu ni dau vakayacori me tekivu mai na nodra gauna na turaganilewa e ra a lewai Isireli tu, se ena nodra veisiga taucoko na tui e Isireli kei ira na tui e Juta.

²³ E na i ka tinikawalu ni yabaki nei Tui Josaia sa mai vakayacori kina na Lako Sivia oqo e na mata i Jiova mai Jerusalemi.

²⁴ Sa qai biuta tani o Josaia o ira era dau veitaratara kei na yalo mai bulu, daucurumi, na vuvale ni kalou matakau, kei na ka vakasisila kece e kunei e na vanua o Juta kei Jerusalemi me rawa vua me vakayacora na vosa ni Vunau ka ra volai tu e nai vola e ya raica o Ilikaia na bete e na vale nei Jiova.

²⁵ E sega ni dua na tui e liu vua me tautauvata kei koya, ni ya vuki vei Jiova e na yalona taucoko, e na lomana taucoko, kei na nona kaukauwa kecega, me vaka na Vunau taucoko nei Mosese; ka sega talega ni dua e vakataki koya ni oti na nona gauna.

²⁶ Ia e ya sega ga ni lako tani mai o Jiova mai na Nona cudru waqawaqa ni veivakarusai levu, ni Nona cudru sa tubu cake me baleti Juta, baleta na veivakacudrui e ya cakava o Manasa vei Koya.

²⁷ Sa qai tukuna o Jiova, "Au na kauti Juta tani talega e mataqu, me vaka na Noqu sa kauti Isireli tani, Ka'u na biuta tani talega na koro oqo o Jerusalemi Ka'u sa digitaka, kei na vale. Au a sa tukuna oti, 'Ena tiko kina na yacaqu.'"

²⁸ Ia na vo ni cakacaka i Josaia, kei na ka kecega sa cakava o koya, e sega li ni volai tu e na kedra i vola tukutuku ni veigauna na tui e Juta?

²⁹ E na nona gauna o Fero Niko na tui Ijipita e a lako ki na nona kere veivuke o tui Asiria, e na Uciwai na Uferetisi; ka sa valuti koya kina o Tui Josaia. Sa mani vakamatei koya o Fero Niko mai Mekito e na nona via vorati koya.

³⁰ Sa qai kauta mai na yagona na nona tamata e na dua na qiqi ni valu mai Mekito, ka kauti koya mai ki Jerusalemi, ka buluti koya e na nonai bulubulu ga. Era sa qai ia na lewe ni vanua ka tauri Jioeasi na luve i Josaia, ka lumuti koya, ka buli koya me tui me kenai sosomi.

³¹ E sa yabaki ruasagavulu katolu o Jioeasi ni sa buli me tui, ka sa lewa mai Jerusalemi me vula tolu. Na yaca i tinana o Mutali na luve i Jeremaia na kai Lipina.

³² A sa daucaka ca o koya e na mata i Jiova, me vaka ga era dau cakava mai na nona qase.

³³ Sa qai biuti koya o Fero Nikoi vale ni veivesu mai Ripila e na vanua o Amaci, me rawa ni kua ni lewa o koya mai Jerusalemi; ka mani vakatauca yani ena vanua na kena i totogi e rua na drau na udolu na dola na siliva kei na tolusagavulu na udolu na dola na koula.

³⁴ Ia o Fero Niko sa buli Iliakimi na luve i Josaia me tui ka me sosomitaki tamana o Josaia ka veisautaka talega na yacana me o Jioiakimi. Sa qai kauti Joasi o Fero ka kauti koya ki Ijipita ka mani la'ki mate i keya.

³⁵ A sa solia na siliva kei na koula o Jioiakimi vei Fero, ia sa lavaka na vanua mera soli vakacavacava kei na i lavo me vaka na i vakaro nei Fero; ka lavaka na siliva kei na koula mai vei ira na tamata e na vanua, mai vei ira kece me vaka na ka e dui rauti ira, me soli vei Fero Niko.

³⁶ Sa yabaki ruasagavulu ka lima o Jioiakimi ena nona mai tui, ka tinikadua na yabaki na nona lewa e Jerusalemi. Na yaca i tinana o Sibuta na luve i Petaia na kai Ruma.

³⁷ Sa dau caka ca o koya e na mata i Jiova ka ucuya ga na ka e dau cakava o tamana.

CHAPTER 24

Ena nona veisiga sa lako cake mai o Nepukanesa na tui Papiloni, ka sa yaco o Jioiakimi me qali vei koya ka yabaki tolu. Sa qai vuki o koya me coqati koya.

² Sa qai vakatala yani o Jiova e dua na i lawalawa tamata ni kai Kalitia, dua na i lawalawa ni kai Siria, dua na i lawalawa ni kai Moape, kei na dua na i lawalawa mai vei ira na Amoni; Sa vakatalai ira yani i Juta o Koya me ra la'ki vakarusa, me vakayacori kina na vosa i Jiova sa vosa oti kina o Koya vei ira na Nona tamata na parofita.

³ Sa mani yaco vakaidina e na i vakaroi Jiova sa yaco vei Juta na veika oqo, mera vakawabokotaki mai Matana e na vuku ni valavala ca i Manasa, me vaka na ka kecega sa cakava o koya,

⁴ E na vuku talega ni dra ni tamata dodonu e ya vakadavea; ka sa vakasinaiti Jerusalemi kina o koya e na dra ni tamata dodonu, ka na sega ni vosota o Jiova.

⁵ Ia na kena vo ni cakacaka i Jioiakimi, kei na ka kecega sa cakava o koya, era sega beka li ni volai tu e na i vola tukutuku ni veigauna baleti ira na tui e Juta?

⁶ Sa mani moce vata o Jioiakimi kei ira na nona qase. Sa qai lewa o Jioiakini na luvena me kena i sosomi.

⁷ A sa sega ni qai lako tani tale mai na nona vanua o tui Ijipita, baleta ni sa kauta kece o tui Papiloni na ka e taukena o tui Ijipita mai na Mataniwai e Ijipita kina Uciwai na Uferetisi. Na Lewa I Jioiakini Kei Na Nona Kau Vakavesu

⁸ A sa yabaki tinikawalu o Jioiakini ni sa yaco me tui ka sa lewa mai Jerusalemi me vula tolu. Na yaca i tinana o Neusita na luve i Elinacani e Jerusalemi.

⁹ A sa daucaka ca o koya e na mata i Jiova, ka ucuya ga na ka e dau cakava o tamana.

¹⁰ E na gauna o ya era sa lako mai na tamata i Nepukanesa na tui Papiloni me kabai Jerusalemi, ka sa wavokiti vakadua tu na koro o ya.

¹¹ Sa qai lako mai o Nepukanesa na tui Papiloni me ia na i valu, ni ra sa tuva i valu wavokita tu na koro na nona tamata.

¹² Ia o Jioiakini na tui Juta, kei tinana, kei ira nona tamata, nona ravouvou, kei ira nona vakaillesilesi era sa lako yani vua na tui Papiloni; ia na tui Papiloni, e na i ka walu ni yabaki ni nona lewa, sa kauti koya yani vakavesu.

¹³ A sa kauta tani mai keya o koya na i yau taucoko e na vale nei Jiova kei na i yau e na vale ni tui, sa qai musulaka vaka matailalai na i yaya koula ka bulia o Solomoni na tui Isireli e na vale nei Jiova, me vaka na ka e tukuna o Jiova.

¹⁴ A sa kauta taucoko vakavesu na veika e Jerusalemi, o ira taucoko na kavetani kei ira taucoko talega na tamata dauvala, tini na udolu na bobula kei ira kece na matai kei na dau ta kaukamea. Segga ni dua e biu tu mai vakavo ga o ira na tamata dravudravua ni vanua.

¹⁵ Sa qai kauti Jioiakini vakabobula i Papiloni. Na tinana na tui, na watidra na tui, ira nona vakaillesilesi, kei ira na tamata ni vanua sa kauti ira yani vakabobula mai Jerusalemi ki Papiloni.

¹⁶ O ira na tamata qaqa, era lewe vitu na udolu, na matai kei ira na dau ta kaukamea, era lewe dua na udolu, o ira kece na tamata kaukauwa ka momoqaqa e nai valu, o ira oqo sa kauti ira mai vakabobula o tui Papiloni ki Papiloni.

- ¹⁷ Ia o tui Papiloni sa buli Matanaia na tamai Jioiakini lailai, me tui ka kena i sosomi, ka vukica na yacana me o Setekaia.
- ¹⁸ Sa yabaki ruasagavulu ka dua o Setekaia nona mai tui, ka lewa mai Jerusalemi o koya me tini ka dua na yabaki. Na yaca i tinana o Emutali na luve i Jeremaia na kai Lipina.
- ¹⁹ E caka ca talega o koya e na mata i Jiova, me vaka ga na ka a dau cakava o Jioiakini.
- ²⁰ Sa yaco na veika oqo e Jerusalemi vata kei Juta, baleta ni sa cudru o Jiova ka sa mani kauti ira tani mai na Nona i serau. Sa qai mani vorati tui Papiloni o Setekaia.

CHAPTER 25

- S**a qai yaco e na i ka ciwa ni yabaki ni nona lewa, e na i ka tini ni vula, e na i ka tini ni siga ni vula o ya, sa lako vakaukauwa mai o Nepukanesa na tui Papiloni kei na nona mataivalu kecega ka mai tuva i valu wavokita, ka ra sa tara wavoki kina e dua na bai.
- ² Sa mani wavoliti tu na koro me yacova na i ka tinikadua ni yabaki nei Tui Setekaia.
- ³ E na i ka ciwa ni siga e na i ka va ni vula sa yaco sara e dua na dausiga levu e na koro ka sega na kakana me baleti ira na lewe ni vanua.
- ⁴ Sa basuki talega yani na bai ni koro ka ra sa dro yani kina na tamata ni valu e na bogi e na matamata ka kedrau tadruga e rua na lalaga, ka donuya na nona loga senikau na tui, dina ga ni ra sa vakatawana tu na vanua o ya na kai Kalitia. Ka sa mani lako yani na tui e na sala kina buca.
- ⁵ Era sa qai cicimuria na tui o ira na mataivalu ni kai Kalitia, ka ra mani siviti koya e na vanua buca mai Jeriko. Ia o ira na nona mataivalu e ra sa dui veiseyaki mai vei koya.
- ⁶ Era sa taura na tui ka kauti koya cake ki vei tui Papiloni mai Ripila, ka ra sa vakatauca vua na lewa.
- ⁷ A ra sa vakamatei iratou na luvei Setekaia e matana, ka ra leuta tani mai na matana, vesuki koya e na i vesu varasa, ka kauti koya yani i Papiloni.
- ⁸ E na i ka lima ni vula, e na i kavitu ni siga ni vula o ya, (ka sa i ka tini ka ciwa ni yabaki i Nepukanesa na Tui Papiloni) o Nepusaratani na nodra kavetani na dauyadra, nona tamata dauveiqaravi o Tui Papiloni sa lako mai i Jerusalemi.
- ⁹ Sa qai va kamai na vale nei Jiova kei na vale ni tui; na veivale taucoko e Jerusalemi, kei na nodra vale na tamata rogo, sa va kama o koya e na bukawaqa.
- ¹⁰ Ia o ira kece na mataivalu ni kai Kalitia ka ra a tiko vata kei na nodra kavetani ni dauyadra era sa basuraka sobu taucoko na bai kei Jerusalemi.
- ¹¹ Sa qai kauti ira yani o Nepusaretani na nodra kavetani na tamata dauyadra o ira na bobula kei ira na vo ni tamata era se tiko e na koro kei ira era a biubiu ka dro yani vei tui Papiloni, kei ira na i vovo ni tamata era lewe vuqa.
- ¹² Ia o kavetani ni valu sa biuta tu ga e so na tamata dravudravua ni vanua mera samaka na veivaini kei ira na dauteitei.
- ¹³ Na duru varasa era tiko e na vale i Jiova na qiqi kei na Waitui varasa ka tiko e na vale i Jiova, era sa vorolaka vakamatailalai na kai Kalitia, ka kauta yani na kena varasa ki Papiloni.
- ¹⁴ Era sa kauta talega na kuro, na i sivi, na i koti, na sevuni, kei na veiyaya varasa kecega ka ra dau vakayagataka na bete mera veiqaravi kina.
- ¹⁵ Na i tavuteke kei na beseni, na veika kece era koula dina sara kei na siliva dina, sa kauta tani talega na nodra kavetani na dauyadra.
- ¹⁶ Na duru e rua na Waitui, kei na qiqi, ka se bulia o Solomoni me baleta na vale i Jiova,

na varasa ni veiyaya kece oqo era sega ni vakamacalataki rawa.

17 Na balavu ni dua na duru e rauta ni ruasagavulu ka vitu na fiti kei na kena delana e sa varasa. Na cecere ni delana e ra veimama na fiti na laini ni waya kei na pomekaraneti ka ra wavokita na delana era sa varasa kecega.

18 Ia na kavetani ni valu sa tauri Seraia na bete levu, Sevanaia na i karua ni bete, kei iratou na tolu na i vakatawa ni katuba.

19 Sa kauta tani talega o koya e na koro e dua na vakaillesilesi ka dauqaravi ira na tamata ni valu, e lewe lima na tamata e ratou dau volekata na tui ka ratou a kune ena koro, na dauveidigitaki vei ira na mataivalu ka ra dau vakasokumuna nodra veitokoni na lewenivanua, kei na onosagavulu na tamata ni vanua ka ra a kunei e na koro.

20 Ia o Nepusaratani, na nodra kavetani na dauyadra, sa kumuni ira ka kece oqo ka kauti ira yani kivei tui Papiloni mai Ripila.

21 Sa qai samuti ira o tui Papiloni ka vakamatei ira mai Ripila e na vanua o Amaci. Sai koya oqo na nona kau vakabobula mai o Juta mai na nona vanua dina.

22 A sa buli Ketalaia o koya na luve i Eikami, na luve i Safani me nodra kovana na tamata era a vo tikoga mai Juta, ka biuti ira tu yani o Nepukanesa na tui Papiloni.

23 Ia ni ra sa rogoca o ira na kavetani ni valu, o ira kei na nodra tamata, ni sa buli Ketalaia o tui Papiloni me kovana, era sa lako mai vei Ketalaia i Misipa " o Isimeli na luvei Necanaia, Joanani na luve i Karia, Seraia na luvei Tenumeci, na kai Netofacite, kei Jaasaraia na luvena e dua na Maakacite o ira kei ira nodra tagane.

24 Sa qai cakava o Ketalaia e dua na bubului e matadra kei ira nona tamata, ka tukuna vei ira, "Dou kakua ni rerevaki ira na nodra tamata na kai Kalitia. Dou tikoga ena vanua ka qaravi tui Papiloni, ka dou na vinaka kina oi kemudou."

25 Ia sa qai yaco e na i kavitu ni vula sa lako mai o Isimeli na luve i Necanaia, na luve i Elisama, mai na vuva vakatui kei na lewe tini na tamata ka ra samuta ka vakamatei Ketalaia, na Jiu, kei ira talega na kai Kalitia ka ra a tiko vata kei koya mai Misipa.

26 Ia o ira kece na tamata, o ira na i veta e ra kei ira na i veta e cake, o ira na kavetani ni valu era sa tucake ka lako yani ki Ijipita; ni ra sa rerevaki ira na kai Kalitia.

27 A sa qai yaco e na i ka tolusagavulu ka vitu ni yabaki ni nona kau vakabobula o Jioiakini na tui Juta, e nai ka tini ka rua ni vula, e na i ka ruasagavulu ka vitu ni siga ni vula sa sereki Jioiakini na tui Juta mai vale ni veivesu o Ivili- Merotaki na tui Papiloni, e na yabaki sa mai tekivu kina na nona lewa.

28 Sa vosa vaka yalovinaka vei koya, ka solia sara vua e dua na i dabedabe kilai levu ka cecere mai vei ira na vo ni tui era a tiko vata tukuna mai Papiloni.

29 Ia sa qai veisau na i sulu mai vale ni veivesu i Jioiakini, ka sa kana madrai tiko ena veigauna ena mata ni tui e na nona bula taucoko.

30 Na ka e qai vakarautaki vei koya, sa dau votai tiko mai vua e dua na i votavota kakana ka solia mai na tui, e na veisiga yadua, e na nona bula taucoko.

For other languages please go to www.wordproject.org